БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Среда, ноябрин 13

1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Эрэгтэй, эмэгтэй таряашад, МТС болон совхозуудай хүдэлмэришэд! Арад зондо талха таряа, овощь, мяха, һу элбэг ехээр үгэгты, ажаүйлэдбэридэ түүхэй эд ехээр үгэгты!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряалнуудһаа).

Москва, Кремль.

Нүхэр Сталинда

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Бүгэдэ-арадай һайндэрэй баярта бидэнэр, Улан-Удэ городой партийн, советскэ ба олониитын республиканска ба городской организацинуудай түлөөлэгшэд, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ суглараад байхадаа, манай эсэгэ ба багша, Танда өөрынгөө халуун баяр хүргэнэбди.

Танай сэсэмэргэн хүтэлбэри доро советскэ арадта бүхэдэлхэйн алдар гэрэ олгоһон ба манай Эхэ ороной уласхоорондын хүндые агуухэ үнэтэ гаргаһан түүхэтэ илалта туйлагдаһан байгаа.

Энэ илалта болбол ажахын социалистическэ журам хадаа капиталистическэ журамһаа арсашагүй үлүү һайн байһые харуулаад, советскэ ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын саашадаа бата бэхи ажаһуухые үшөө дахин баталһан байна.

Эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ демократиие бэхижүүлхын түлөө тэмсэлтэй холбоотой уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ ба нүлөөнь хэды шэнээн заха хизааргүй өөдөө урғаһаниие советскэ хүн бүхэн мэдэдэг байна.

Советскэ арад болбол манай советскэ гүрэнэй оршоһон XXIX жэлэй ойе СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ шэнэ табанжэлэй түсэб бэелүүлгын талаар ябуулагдажа байгаа агуухэ ажал хүдэлмэринүүдэй эрхэ байдалда, бүхы советскэ хүнүүд энэ агуухэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүгөөр дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэн, энээгээрээ манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадал ба бэеэ даанги байдалые бүри ехээр бэхижүүлхэ гэжэ эрмэлзэн оролдожо байһан ехэ байдалда уттажа байна.

Бурят-Монгол республикын партийна ба советскэ организацинууд ба ажалшан арад болбол табанжэлэй түсэбэй еһоор өөрынгөө республикын ажаүйлэдбэриин хүгжэлтын зорилгонуудые дүүргэхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаа гаргажа байна.

Манай городой предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд болбол олониитын социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, городойнгоо предприятинуудай мүнөө жэлэй 10 һарын үйлэдбэриин программые үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан байна.

Иимэ предприятинууд гэбэл, мяха консервын комбинат өөрынгөө программые 108 процент дүүргэһэн, шэлэй завод өөрынгөө программые 137 процент дүүргэһэя, судно заһабарилгын завод өөрынгөө программые 107 процент дүүргэһэн байна.

Республикын хүдөө ажахын талаар манай эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд бүгэдэниитын патриотическэ дэбжэлтэдэ оролсожо, таряа тушаалгынгаа түсэбые дүүргэһэн ба мүнөө малаа тобир тарганаар ба дулаанаар ондо оруулхын бэлэдхэл шангаар ябуулжа байна.

Ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахын хэлбэришэгүй хүгжэлтэтэй хамта бурят-монгол арадай—хэлбэр маягаараа национальна, удхашанараараа социалистическэ—культура өөдөө ургажа байна. Советскэ засагай байһан жэлнүүд соо республикын арад зоной дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй байдал усадхагдаһан, эхин ба дунда һургуулинуудай тоо олошорһон, һурагшадай тоо ехэхэнээр олошорһон, техникумууд ба вузнүүдтэ һуража байгаа студентнүүдэй тоо ургаһан байна. Манай арадай искусствын һалбаран бадарһан ябадал болбол тэрээнэй культурын ургалтые эрхимээр гэршэлнэ.

Бидэнэр өөрынгөө малажалые эгээ богони болзор дотор һэргээн бодхоохоор үлэ баран энэ малажалаа манай советскэ Бурят-Монгол орон дээрэ үзэгдөө харагдаагүй хурдаар саашань хүгжөөхын түлөө өөрынгөө оролдолгые хоёр гурба дахин үлүүгээр гаргахабди, өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые бүхы мэргэжэл шадабариие гаргахабди гэжэ Тандаа, манай хүндэтэ вождь ба багша нүхэр Сталин, найдуулнабди.

Агуухэ Ленинэй алдар солото туг доро, хүндэтэ нүхэр Сталин, Танай гениальна хүтэлбэри доро советскэ арад болбол СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхээр үлэ баран, ехэхэн хэмжээтэйгээр үлүүлэн дүүргэжэ, манай агуухэ Эхэ ороной хүсэ шадалые ба бэеэ даанги байдалые бүри ехээр бэхижүүлхэ гэжэ бидэнэр мэдэнэбди, бата найданабди.

Түрэл ба инаг ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ, советскэ хүнүүдэй баяр жаргал ба энхэ һайн байдалай түлөө олон жэл соо элүүр мэндэ, хүсэ шадал дүүрэн ябахыетнай Танда хүсэһэн манай үнэн зүрхэнэй хүсэл һаналые тогтоон хүлеэгыт.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ой мандаха болтогой!

Советскэ Союзай олон миллион арадуудай агуухэ хани холбоо бэхижэн мандаха болтогой!

Манай илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша—Ленин-Сталинай парти мандаха болтогой!

Генералиссимус Чан-Кай-шиин телеграмма
ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ господин Н. М. Швернигтэ

Хитадай республикын правительствын ба хитад арадай зүгһөө Октябрьска революциин ойн баяраар дашарамдуулан танда үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхэ байнаб.

Хитад ба СССР-эй хоорондохи хани холбоон улам бүри бэхижэжэ байха юм гэһэн этигэл найдалгаа хэлэхые зүбшөөгты.

Танай элүүр мэндэ һайн ябахые ба Танай ороной һалбаран бадархые хүсэнэб.

Цзян Чжун-Чжен.

Москва, Кремль.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Вячеслав Михайлович Молотовто

Советскэ гүрэнэй ажахын ба культурын һалбаран бадаралгын эрхэ нүхэсэл бии болгоһон ба немецко-фашистска ба японско империалистнуудые илаһан илалтые советскэ арадта хангаһан Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй алдарта ойтой дашарамдуулан Монголой правительствын ба өөрынгөө зүгһөө Таниие үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Мүнөө үедэ Советскэ Союз болбол бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал байгуулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдогшодые ороһлон ябана. Бүхэдэлхэйн эрхэ сүлөөдэ дуратай хамаг арадууд болбол реакционно лагерай гүрдэлгэшэдэй уряалан байгаа шэнэ дайнай аюулые зайлуулхын түлөө өөрынгөө бүхы оролдолгонуудые нэгэдүүлхэ байха гэжэ бидэнэр найданабди.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай уласхоорондын хани барисаа бэхижүүлхэ ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи амгалан тайбан байдал байгуулхын аша туһада Танай хэжэ байгаа үрэ ехэтэй хүдэлмэридэ Танда шэнэ амжалтануудые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Манай арадуудай хоорондохи хани холбоон манай арадуудай энхэ һайхан байхын түлөө хойшодоошье хүгжэжэ ба бэхижэхэ байха гэһэн этигэл найдалгые МНР-эй правительствын зүгһөө харуулха байнабди.

МНР-гэй Премьер-Министр ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Маршал ЧОЙБАЛСАН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Швернигтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ба СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Верховно Главнокомандалагша И. Сталинда

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай гүрэнэй һайндэрэй, Агуухэ Октябрьска революциин 29 жэлэй ойн үдэртэ польско арадай зүгһөө Танда, Танай нюур дээрэ бүхы советскэ арадуудта эгээ үнэн зүрхэнэй амаршалгые хүргэнэбди.

Немецко-фашизмые илажа, Европын арадуудые, тэрээнэй тоодо польско арадые сүлөөлһэн, үнэн зүб ба прогресс илажа гарахын этигэл найдабариие бүхы хүн түрэлтэндэ бусаан үгэһэн гайхамшагта илалта болбол советскэ арадуудай онсо ехэ героизм ба тэдэнэй эсэшэ сусашагүй ажал хүдэлмэриин ашаар нэлэнхы ехэнхи талаараа туйлагдаһан байна.

Энэ дайнда өөрынгөө шуһаар бэ ядарал зоболонгоор айхабтар ехэ үгэлгэ гарза оруулһан польско арад болбол бата бэхи эб найрамдал байгуулха ба өөрынгөө хилэнүүдые хангаха тээшэ эрмэлзэлгэдээ хүсэ шадалаа гамнахагүй байха зуура, өөрынгөө этигэл найдалгануудые тон түрүүндэ Советскэ Союзай ахадүү болохо союзна арадуудтай холбожо байна. Советскэ арадууд болбол өөрынгөө оронии һэргээн бодхоохо гэһэн өөрынгөө героическа ажал хүдэлмэреэр, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хэлбэришэгүй бата байһанаараа бүхы эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай зүрхэндэ этигэл найдалга түхөөжэ байна.

Немецкэ булимтарагшадтай тэмсэһэн тэмсэлдэ сугтаа адхаһан шуһан, эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө ба али бүхы агрессиин түсэбые эбдэхын түлөө сугтаа оролдоһон оролдолгонууд болбол манай арадуудай хоорондын хэтэ мүнхын хани холбооной гранит хатуу үндэһэ һуури мүн болоно.

Танай гүрэнэй һайндэртэ, СССР-эй арадуудай һайндэртэ Танай золтой жаргалтай ба энхэ һайхан байхые хүсэжэ, танай бүтээн зохеохо ажалда саашанхи амжалтануудые хүсэнэбди.

Польско республикын народова Краевой радын президент Болеслав БЕРУТ.
Национальна нэгэдэлэй правительствын премьер-министр Эдвард ОСУБКА-МОРАВСКИЙ.
Польшын маршал Михаил РОЛЯ ЖИМЕРСКИЙ.

Москва, Кремль.

Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Тэдэ Дээдэ түрэлтэ генералиссимус Сталинда

Болгарска правительствын ба минии өөрым зүгһөө Агуухэ Октябрьска революциин XXIX жэлэй ойтой дашарамдуулан дээдэ түрэлтэ Танда хамагай халуун амаршалга хүргэнэб.

Мүнөө үедэ бүхы болгарска арад болбол Советскэ Союзай арадуудай баярта хабаадалсаха золтой байһан ба советскэ арадуудай мандан һалбархын ба энхэ һайн байхын баримта гансахан бэшэ, харин бүгэдэниитын эб найрамдалай ба демократиин хүсэ ехэтэ һуури түшэг болохо, мүнөө хүртэр бэелүүлэгдэһэн гайхамшаг ехэ түйлалтануудаа бүри ехэ амжалтатайгаар үргэлжэлхыетнай Танда бүхы зүрхэнһөө хүсэхэ байна.

Болгариин Министр түрүүлэгшэ Кимон ГЕОРГИЕВ.

Москва.

Тэдэ Дээдэ түрэлтэ Н. Швернигтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэдэ

Ноябриин 7-той дашарамдуулан би өөрһөө ба исландска арадуудай үмэнэһөө Танда ба СССР-эй арадуудта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхэ золтой байнаб.

Свейн БЬЕРНССОН, Исландиин президент.

Тэдэ Дээдэ түрэлтэ господин Швернигтэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэдэ
Иракай принц-регентын телеграмма

1917 оной Октябрьска революциин ойн баяртай дашарамдуулан минии үнэн зүрхэнэй амаршалгые хүлеэн абахые гуйнаб.

Танай Дээдэ түрэлтэдэ зол жаргалые ба Танай арадта һалбаран бадархын хүсэ шадал хүсэнэб.

Абдул ИЛЛАХ, регент ба үе залгамжалагша принц.

Генералиссимус И. В. Сталинда

Шэнэ Зеландиин правительствын ба арадай үмэнэһөө, советскэ гүрэнэй байгуулагдаһанай XXIX жэлэй ойн баяраар дашарамдуулагдан Танда, бүхы правительствын члевүүдтэ ба советскэ арадта манай эгээ ехэ амаршалгануудые хүргэнэбди.

Танай орон болбол улам саашадаа һалбаран бадарха ба манай ба дэлхэйн бусад эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл оролдолгоор, бүхы оронуудай эрэгтэй эмэгтэй хүнүүдэй үнэн зүрхэнһөө халуунаар хүсэжэ байгаа уласхоорондын эб найрамдал найдабаритай ба бата бэхеэр байгуулагдаха байха гэжэ бидэнэр найданабди.

П. ФРЕЗЕР, премьер-министр.

Диспетчер Тимофеевэй үүсхэл

Октябриин һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ абаһан уялгаа гүйсэдхэхын тула түмэрзамай Улан-Удын станциин маневровочно диспетчер Тимофеев, станциин дежурна Непелов ба халаанай мастер Ильханов гэгшэдэй хамтарһан халаан октябриин 1-эй һүни өөһэдынгөө халаан соо түргэн методээр хоёр поездые замда үдэшэн ябуулха гэжэ уялга абаад, хүдэлмэрилжэ эхилһэн байна. Ерэһэн поезднуудые 24—30 минутаһаа үлүү барингүй тэдэ поезднуудые замдань үдэшэн ябуулһан байна. Тиихэ зуураа нэгэ вагонние составһаань һалгангүй ябууд заһажа табиба.

Түргэн методээр поезднуудые ябуулха хүдэлмэридэ шалгарэн гарагшад гэхэдэ, халаанай ахалагша вагон шалган үзэгшэ Драница, слесарь Жилина, вагон шалган үзэгшэд Веселов, Карпов, шагнүүршэн Расолов, техническэ конторщик Варфоломеев, тэмдэглэн бэшэгшэ Бобкова, сигналистнар Раев, Солонко, стрелочнигууд Маркова, Липатов, Старабойтов, составитель Савченко ба вагон холбогшо Шахматов гэгшэд өөһэдынгөө халаанай хүдэлмэриие үндэр бүтээсэтэйгээр үнгэргэбэ.

В. А. Греценко.

ҮРҺЫЕ ТҮСЭБЭЙ ЕҺООР ХААЖА, НАРИН НЯГТААР ХАДАГАЛХА

Амгалан тайбан сагай зохеохы үедэ ороһон манай ороной бүхы ажалшадай урда Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн эгээл нангин ба хүндэтэй зорилго табигданхай. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозно таряашад, МТС ба совхозуудай үүргэ тон ехэ байна. Социалистическэ газартаряалангай хүдэлмэринүүдэй культурые дээшэлүүлээд, газарые зүбөөр элдүүрилжэ, бүхы таряалангай ургасые дээшэлүүлхэ ябадал шэнэ табанжэлэй түрүүшын зорилгонуудай нэгэн болоно. Тиимэ болохолоор үндэр ургаса хуряажа абаха бүхы арга боломжонууд хамагһаа түрүүн бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Хүдөө ажалай бүхы культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ ябадал имагтал тарилгада хаһа саг соонь, эрхимээр бэлэдхэһэнһээ болохо байна. Тэрээнэй эгээл шухала ба харюусалгатай хүдэлмэринүүдэй нэгэн хадаа эрхим шанартай үрһэ хаалга, тэрээниие сэбэрлэлгэ ба нарин нягтаар хадаглалга болоно. Ойрын хэдэн жэлнүүдтэ, манай республикын олонхи аймагууд, толорхойлбол тэндэхи колхозууд үрһэнэй фонд байгуулха хүдэлмэриие хододоо муугаар ябуулжа, үрһэ хүрэнгэ байгуулха түсэбүүдээ өөрынгөө тарягаар хүсэлдүүлдэггүй байгаа. Иимэһээ, тарилгын эхилхэ сагай тудашатар, гүнзэгы хабэр болтор үрһэн хүсэлдөөдүй ба сэбэрлэгдэжэ, хороор угаагдаагүй байдаг һэн. Энэ хадаа тарилгые ехээр удааруулдаг, ургасые доошонь оруулдаг байгаа. Имагтал тэрэ шалтагаанһаа боложо, һүүлэй үедэ республикын колхозууд гүрэн түрынгөө урдахи уялгые таряа талхаар дүүргэнгүй, Эхэ орондоо ургалжэ шахуу үритэй зээлитэй байдаг болоо.

1947 ондо иимэ ябадалнуудые дабтажа ябабшье болохогүй. Манай колхозууд өөһэдынгөө тарягаар хүрэнгын фонд хүсэд дүүрэн байгуулха дүүрэн аргатай. Дотоойнгоо энэ аргые мүнөөнһөө эхилээд, зүбөөр хэрэглэн, эрхим шанартай үрһэ хаажа, тэрээниие саг соонь сэбэрлээд, нарин нягтаар хадагалха ябадалда колхозуудай, сомсоведүүдэй түрүүлэгшэнэр ба аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд гол анхаралаа табиха зэргэтэй.

Мүнөө республика дотор үрһэ хаалгын ябасые хараад үзэхэдэ, бүхы түсэбэй оройдоо 17,8 процентнь дүүргэгдээд байна. Баргажанай аймаг үрһэ хааха түсэбөө 64,4 процент дүүргэжэ, бэшэнһээ нилээд түрүүлэнхэй. Ондоо аймагууд мүнөө хүртэр түсэбүүдээ оройдоо хахадлаашьедүй байһаар. Прибайкальска, Иволгын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Кударын, Бичурын, Сэлэнгын аймагууд үрһэ хаалгые илангаяа ехээр удааруулжа байна.

Хүрэнгэ хаалгын удааруулагдажа байһан гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, таряа сохилгын мүнөө болтор дүүргэгдээдүй дээрэһээ болоно. Яруунын, Хэжэнгын, Торийн, Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын аймагууд хуряагдаһан тарянайнгаа хахадһаань үлүүе арай гэжэ сохиһон байха юм.

Мүн үрһэ хүрэнгын таряае сэбэрлэхэ хүдэлмэри хаа-хаанагүй хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Прибайкальска, мүн бэшэшье аймагуудай колхозууд аяар мүнөө хүртэр үрһэвэй таряа сэбэрлэжэ эхилээдүй байха юм. Хэтэрхэдээ, Прибайкальска аймагай газарай таһагай хүтэлбэрилэгшэд хүрэнгын таряа сэбэрлэлгые ямар колхозой хэзээ эхилхэ, энэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ машина зэмсэгүүдэй хэрзэргэ бэлэн байһысинь огто мэдэхэгүй байба.

ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй тогтоол соо 1947 оной хабарай тарилгада хүсэд хэрэглэгдэхэ бүхы культурануудай үрһэ хаалгые хангаха тухай тусгаар пункт бэшэгдэһэн байха юм. Энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ ябадалые ВКП(б)-гэй айкомууд, аймгүйсэдкомууд ба газартаряалангай органууд түбхын түрүүндэ хангаха уялгатай байһан аад, энэ шухала хэрэгтэ харюусалга багатайгаар хандаһан байна гээшэ. Хэрбээ аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай бүхы органууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө үрһэ хаалгые үдэр бүри шамдуулжа, колхозууд бүхэндэ үгтэһэн түсэбые заатагүй дүүргэхэ талаар шанга хэмжээ абаһан байгаа һаань, республикамнай иимэ ехээр гээгдэхэгүй һэн.

Ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын түлөө эртэнһээ хойшо тэмсэһэн хүтэлбэрилэгшэдтэй хэдэ хэдэн колхозууд тарилгада бардам хүрэхэ эрхим үрһэ хаагаад байна. Баргажанай аймагай „Большевик" колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Крылов) таряа һуриилэлгэ, сохилгые үни хада шиидхээд, үрһэ хааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Энэ мэтэ һайн үльгэр жэшээ харуулһан колхозууд республика соо яһала олон.

Урда жэлнүүдэй дүршэл дээрэһээ харахада, эрхим шанартай үрһэ хаажа, тэрээниие һайнаар сэбэрлэһэн колхозууд нилээдгүй үндэр ургаса хуряадаг байба. Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой солото ефремовец Серапион Кириллович Киселев, мүн энэ аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеньевой—хартаабха ургуулдаг мастер, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Лукерья Прохоровна Шурыгина гэгшэдэй үндэр ургаса хуряадаг сууе мэдэхэгүй хүн манай республикада байхаа! Эдэнэр үндэр ургаса хуряахын түлөө түбхын түрүүн үрһөө бэлэдхэжэ ба сэбэрлэжэ эхилдэг байна.

Ороһото ба бусад культурануудай болон хартаабхын үрһэ хаалгын түсэбые заатагүй дүүргэхэ, хүрэнгын таряае эрхим шанартайгаар сэбэрлээд, нарин нягтаар хадагалха ба тэдэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ бүхы машина зэмсэгүүдые хүсэд хэрэглэхэ ябадалые аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд нютаг бүхэндөө эрхимээр хангаха уялгатай.

ҮРҺЭ ХААХА ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

Октябрьска социалистическэ революциин агуухэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан, Баргажанай аймагай «Большевик» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Крылов) таряа сохилгоео сүм дүүргэжэ, эрхим шанартай үрһэ хааха уялга абаһан юм. Мүнөө энэ колхозой членүүд абаһан уялгаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Бүхы тарягаа сохижо дүүргээд, гүрэнтэйгөө үни хада сүм тоосоо һэн. Тииһэн дары үрһэ хаалгые али болохоор шамдуулба.

Мүнөө энэ колхозой амбаар соо 550 центнер эрхим шанартай үрһэн хаагданхай. Түсэбынь 480 центнер юм.

Кашинай халаанайхидай амжалта

Станцида ерэһэн поезднуудые түргөөр ябуулха үүсхэл гаргаһан диспетчер Тимофеевэй халаанайхидай методээр хүдэлмэрилһэн маневровочно диспетчер Кашинай халаан ноябриин 2-ой һүни Улан-Удын станциин түмэрзамайхидай дунда жэшээтэ һайн амжалта туйлаба. Тиигэжэ, эдэнэр халаан соогоо 5 поезднуудые ябуулһан ба 6 вагониие составһаань таһалангүй заһаһан байна. Энэ хүдэлмэридэ нүхэр Кашин өөрөө хабаадалсажа, станци дээрэ поезднуудай байлгые 13-һаа 45 минута хүртэр хорообо.

Энэ хүдэлмэридэ ахалагша шалгагшад Гуша, Макаров, автоматчик Свиркунов, слесарь Козлов, вагон холбогшод Меланшев, Кясненко, машинист Гулиенко, сигналист Никитин ба стрелыщик Яшин гэгшэд хабаадалсабад.

А. В.

Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстраци

Ноябрäин 7-до, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ойн үдэртэ, Московско гарнизоной сэрэгүүдэй заншалта парад Улаан талмай дээрэ болобо.

Баярай шэмэгээр гоёогдоһон Москва ноябриин энэ үглөөгүүр һүр һүлдэ ехэтэй ба гоё һайхан байба! Столицын үйлсэнүүдэй уужам үргэн магистральнуудаар, талмайнууд ба хэдэн мянган гэр байранууд дээгүүр Улаан тугууд намилзанад. Өөһэдынгөө завод ба албан газарнуудай дэргэдэ суглараһан демонстрантнуудай колоннонууд дээгүүр дайшалхы хүхюун дуунууд хангинаса суурайтана.

Ажахын ба культурын талаар шэнэ шэнэ хүгжэлтэнүүдые туйлахые ба советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхые советскэ арадые уряалһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряалнуудтай туйлай ехэ транспарантнууд гэрнүүдтэ хадагдаһан байна.

Дайнай шархануудые эдэгээжэ ба шэнэ шэнэ барилгануудые бодхоожо байһан дайнай һүүлэй Москва болбол үдэр бүриингөө эршэтэй ажал ябуулжа байна. Москвагайхидай ухаан бодол ба һанал хүсэл советскэ арадуудай вождь агууехэ Сталинаар хараалгдаһан Табанжэлэй һүртэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хандаһхай. Столицын заводууд, фабриканууд ба эрдэм ухаанай албан газарнууд болбол өөһэдынгөө бүхы ажал ябуулгые арадай ажахы ба культурые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхын дайшалхы зорилгодо хандуулһан байна.

Улаан талмай баярай ноябриин энэ үдэр һүр жабхалангаар бадаранги Кремль дээгүүр, ГУМ-эй байшан дээгүүр, Түүхын музей дээгүүр хэдэн арбаад тугууд намилзана.

ГУМ-эй дэргэдэ бадаруулагдаһан туйлай ехэ тугууд дээгүүр советскэ гүрэниие байгуулагшад агууехэ Ленин, Сталинай портредүүд толорно. Энээнэй баруун зүгтэ хоер тээшэ СССР-эй 16 республиканuудай гербнууд, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряалнууд.

Мавзолейн сагаан шулуун трибунанууд дээгүүр хэдэн мянган москвагайхид байна. Эндэ столицын эрхим хүнүүд — Социалистическэ Ажалай Геройнууд, Советскэ Союзай Геройнууд, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатнууд, Москвагай предприятинуудай стахановецууд, наука ба искусствын ажал ябуулагшад, Москва шадарай колхозуудай түлөөлэгшэд Советскэ Армиин генералнууд ба офицернууд.

Дипломатическа корпусой члэнүүд, сэрэгэй атташенүүд, советскэ ба хариин хэблэлнүүдэй түлөөлэгшэд байлсана.

„Баярай маршла!" гэһэн командые хүлеэн жагсажа байһан сэрэгүүд абяа шэмэгүй зогсоод байна. Оронойнмай бүхы заха хизаарнуудай хэдэн миллион советскэ хүнүүдэй һанал бодол ба хүсэл зоригынь энэ минутада Москва тээшэ, түүхэтэ Улаан талмай тээшэ хандаһхай байна.

Энэ сэдьхэл хүдэлгэмэ шэмээгүй байдалые альга ташалгын шуяан эбдэнэ. Нүхэд А. А. Жданов, Н. А. Булганин, А. Н. Косыгин, А. А. Кузнецов, Н. С. Патоличев, Г. М. Попов, В. В. Кузнецов, Н. Г. Кузнецов, С. М. Буденный, И. С. Конев, А. М. Василевский, К. А. Вершинин гэгшэд Мавзолейн трибуна дээрэ гаранад.

Трибунанууд дээрэ байгшад парти ба правительствын ударидагшадые халуунаар амаршална.

Кремлевско курантнуудай арба сохихотой адли парад хүлеэн абагша Маршал Говоров мори унаад Спасска хаалгаар гаража ерэбэ. Угтамжын марш хангинажа, сэрэгэй Московско округые командалагша генерал-полковник Артемьев мавзолейн дэргэдэ маршалые угтажа, рапорт үгэнэ. Маршал Говоров болбол сэрэгэй колоннонуудаар ябажа сэрэгүүдтэй мэндэшэлэлдэн, тэдэниие Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи жэлэй ойгоор дашарамдуулан амаршална. Энээнэй харюуда һүр хүсэтэй „Ура" талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Парадые хүлеэжэ жагсаад байһан мотопехотын, танкын ба артиллериин экипажууд болон морин эрэгэйхид тээшэ Революциин талмай, Охотный ряд, Манежнэ талмай, Горькиин үйлсэвүүд хүдэр Маршал Говоров ба генерал-полковник Артемьев ошонод. Хүсэ ехэтэ „Ура" баһа дахин агаарта ууряатана. Маршал Говоров мориноо буужа, Мавзолейн трибуна дээрэ гарана. Фанфаристнууд бүреэнүүдэйнгээ тугуудые дэлгэн намилзуулжа, „Бүгэдөөрөө соносогты!" гэһэн танил тэмдэг мэдээ үгэнэ.

Маршал Говоров үгэ хэлэжэ сугларагшадта хандаба.

дээшэлүүлхэ, албаа үнэн сэхээр хэхэ ёһотой.

Зэргэ бүхэнэй командирнууд ба начальнигууд саг үргэлжэ өөһэдөө һураха ба өөһэдынгөө мэдэлдэ байгшадые шадабаритайгаар һургаха, тэдэниие Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ ба сэрэгэй үүргэдэ шударгуу байхаар хүмүүжүүлжэ, сэрэгэй жаяг заршамда, эмхитэй ба журамтай байдалда дуралха зориг тэдэндэ бии болгохо ёһотой.

Агууехэ Сталинай ударидалга доро ябажа байгаа советскэ арадай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд болбол урдаа байһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байха гэжэ советскэ арадай этигэхэдэнь болохо.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ой мандаха болтогой!

Манай Эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай правительство мандаха болтогой!

Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй Парти мандаха болтогой!

Сэсэмэргэн вождь, гениальна полководец, манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—агууехэ Сталинда алдар соло!

Баярай салюдай 40 дахин буудалга нэержэ, Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын баярай аялгатай ниилэнэ. Парадые командалагша һэлмээ үргэжэ, «Баярай маршла!» гэһэн команда үгэбэ.

Тогтоһон заншалай ёһоор, бүхы түрэлэй зэбсэгэй түлөөлэгшэд, манай офицерствын дээжэ—СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын нэгэдэмэл офицерскэ полк парадые нээбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай мартагдашагүй үдэрнүүдтэ Москва ба Сталинград шадарай байлдаануудта полкнуудые толгойлон ябаһан, Кенигсберг ба Берлиниие штурмалан абалгада солдадуудые дахуулан ябаһан, дүй дуршэлөөр түгэс тэдэ сэрэгшэд тэгшэ жэгдэ зэргээрээ ябажа гаранад.

Парадта Сэрэгэй Академинүүд оролсобо. Советскэ Армиин Улаан тугта Ленинэй орденто, Суворовой нэгэдэхи шатын орденто Фрунзын нэрэмжэтэ Академидэ—геройнуудай академидэ хэдэн жэл удаагаар колонные толгойлон ябаха алдар хүндэ олгогдоһон байна. Академиин начальник Советскэ Союзай Герой генерал-полковник Чибисов түрүүлэн ябажа, һэлмээ гарган салюдлаба. Хойноһоонь алдарта летчик Советскэ Союзай гурба дахин Герой полковник Покрышкин ба тэрээнэй ассистентнүүд Советскэ Союзай хоердахин Геройнууд подполковник Лавриненков ба майор Алелюхин гэгшэд тугаа намилзуулан дабшабад. Академиин һурагшад—63 Советскэ Союзай Геройнууд батальонууд ба ротонуудаар жагсан ябажа, парти ба правительствын ударидагшадта амаршалуулан трибуна дээрэ болоһон альга ташалгануудаар үдэшүүлнэд.

Һая байгуулагдаһан артиллерийскэ наукануудай Академиин бодото член генерал-майор Прохоров һүр хүсэтэ советскэ зэбсэгэй алдарта түлөөлэгшэд—Советскэ Армиин Ленинэй орденто ба Суворовой 1-дэхи шатын орденто, Дзержинскиин нэрэмжэтэ артиллерийскэ академиин һурагшадай колонные ударидан ябана.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэдэ хэдэн олон толормо хуудаһануудые бэшэһэн алдарта артиллеристнүүд омгорхохо сэдьхэл түрүүлнэ.

Советскэ Армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй Ленинэй орденто Сталинай нэрэмжэтэ Академиин түрүүшын зэргэдэ—һая нэрьежэ дүүрэһэн тулалдаануудта хабаадагшад—47 Советскэ Союзай Геройнууд ябажа үнгэрнэ. Орондоо үсөөнбэшэ гайхамшагта полководецуудые бэлэдхэжэ үгэһэн Академидэ мүнөө эдэнэр һуража байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ Московско Улаан тугта ябган сэрэгэй училищын курсантнууд Советскэ Союзай хоер дахин Герой генерал-майор Фесин түрүүтэй хэлхеэ-холбооной Улаан тугта Ленинэй орденто Московско авиа-училищын, Дотоодын Хэрэгүүдэй Министерствын сэрэгүүдэй Московско сэрэгэй училищын, үһан сэрэгэй училищын курсантнууд—манай сэрэгэй залуушууд жэшээтэ һайн жагсаалаар ябажа гарабад.

Москва шадарһаа ба Сталинградһаа Берлин, Белград ба Прага хүртэр дайлалдан ябажа гараһан, дайнай даруу зантай ажалшад—алдарта ябган сэрэгэйхид Улаан талмай дээрэ гарана.

... Кавалерийскэ маршын танил аялга талмай дээгүүр дууллана. Түүхын музейн зүгһөө кавполкын командир полковник Васильев гэгшэ мүнгэн сагаан мореороо хүндэлдүүлэн гаража ерэбэ. Тачанкатай пулеметно эскадрон, мореор шэрүүлһэн артиллери, морито батарейнууд хатаралдан гарабад. Москвагайхид габьяата морин сэрэгэйхидые альгаа ташан амаршална.

Улаан талмай дээрэ ойрохон зуура аалидаба. Гэбэшье Түүхын музейн зүгһөө моторнуудай шангадажа байгаа хүүсэн гаража. Советскэ Армиин һүр хүсэтэ дайшалхы техникын парад эхилбэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ өөрынгөө алдаршуулһан артиллери баярай маршые нээбэ. Дээрээ Улаан туг бодхоһон хүнгэн машина артиллерийскэ частьнуудые түрүүлэн гараба. Намилзама Улаан тугай доро—Московско сэрэгэй округой артиллериие командалагша артиллериин генерал-лейтенант Рябов, генерал-майорнууд Барсуков ба Новиков гэгшэд ябана.

Генерал-майор Кикнадзе гэгшээр толгойлуулһан гвардейскэ зенитнэ-артиллерийскэ часть талмайе хүндэлэн гараба. Энэ болбол Путиловска заводой хүдэлмэришэдөөр байгуулагдажа, 1917 онһоо эхилэн дайшалхы замаа үргэлжэлжэ ябаһан манай армиин хамагай хууша манай артиллерийскэ часть мүн болоно. РСФСР-эй ВЦИК-гэй туг ба дайсанай авиацитай хэһэн шэрүүн хатуу тулалдаанууд дундуур дайлан абаһан хүндэтэ Гвардейскэ туг—эдэ хоер дайшалхы штандартые колоннынгоо урда намилзуулна.

Зениткэнүүд дүрбэ дүрбөөрөө зэргэлэн ябана. Ашаанай автомобильнууд дээрэ һаяын тулалдаануудай геройнууд ногоон каска үмдэнхэй һуунад. Дайсанай сэрэгүүд ба техникэдэ бута нэрьемэ сохилто үзүүлжэ байһан гвардейскэ миномедүүд—манай алдарта «катюшанууд» бүгэдэниитые баясуулна.

Дайсанай танкнуудые усадхагшад геройнууд түүхэтэ талмай дээгүүр омог бардамаар ябажа гарана. Эдэнэр болбол Курск ба Белгород хоерой хоорондо «сахилгаан түргэн» сохилто хэжэ, манай частьнуудые бута сохихо гэжэ немецүүдэй һэдэжэ байһан тэрэ шиидхэхы үдэрнүүдтэ Курск шадар тулалдаа хэһэн байха юм. Энэ полк болбол Курск шадар гитлеровецүүдые бута сохилтодо хабаадалсаһан, Днепрэй эрье, Львов шадар тулалдаһан, Висла ба Одер мүрэнүүд дээрэ немецүүдые сохиһон ба өөрынгөө походые Берлиндэ дүүргэһэн байха юм.

Түргэн буудадаг пушканууд ба дайсанай хамгаалгын түмэр-бетонно бастионуудые үй бута сохиһон пушка-титанууд шууяан нэрьен гаранад. Гвардейскэ артиллерийскэ частиингаа тугые Советскэ Союзай Герой гвардиин младша лейтенант Николай Краснов абажа ябана.

Түүхын музейн байшангай саанаһаа богони сэмгэтэ хүсэ ехэтэ буунууд харагдаба. Гаубицын подразделени ябана. Энэ хадаа Курск шадарһаа өөрынгөө походые эхилээд, һүгэдэн буужа үгэһэн Берлиндэ хүрэжэ, тэрэ походоо дүүргэһэн байна. Энэ подразделениин личнэ составай 38 процентнь Советскэ Союзай орденуудаар шагнагдаһан байха юм.

Моторнуудай хүнхинээн улам шангадана... Гвардейскэ гаубична частиин түрүүлжэ ябаа ехэ буунууд талмайн түб тээшэ дүтэлнэ. Артиллеристнуудай дайшалхы алдарта габьяае гэршэлһэн сагаан тэмдэгүүд дээр буунуудайнь сэмгэнүүд забдазайгүй тэмдэглэгдэнхэй.

Ехэ хүсэтэ артиллери талмай дээрэ оробо. Энээниие артиллериин генерал-майор Колесов ударидан ябана. Хоер хоероороо ябаһан эдэ гигант томо буунуудай зарьмые хүсэ ехэтэ тягачнууд шэрэнэ.

Артиллериин хойноһоо бронетанкова моторизованна сэрэгүүд гараба. Энээниие танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Орел ударидан ябана. Энээнэй машинын хойноһоо мотоциклистнүүд хурдан түргэноор гүйлгэлдэн талмай дээгүүр гарана. Энэ подразделени болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Верховно Главнокомандалагшын приказууд дотор арбан долоо дахин тэмдэглэгдэһэн байна.

Моторизованно ябган сэрэгэй Энскэ Гвардейскэ часть болбол Воронежой түлөө болоһон хатуу шэрүүн тулалдаануудта дайсанай 100 танк усадхаһан юм. Сэрэгэйнгээ замые Сталинград шадарһаа захалаад, Прагын дэргэдэ хүрэжэ тэрэ замаа дүүргэһэн энэ частиин нэгэ подразделени хадаа автомадуудаа зүүһэн ба гарай болон зенитнэ пулемедүүдые абажа, дүүрэн дайшалхы бэлэнээр трибунын хажуугаар гүйлгэлдэн үнгэрбэ.

Дайсанай ара талада гаража, аюул һүйлхэл ушаруулжа ябаһан парашютистнууд-десантнигууд машинаар ябажа гараба.

Агшан зуура талмай хооһорбо... Танкнуудай һубарин гарахань эхилбэ. «Т—34» гэжэ танк түргэн хурданаар гүйжэ гарана. Энээнэй башниин нээгдэнхэй люк сооһоо Москва ба Сталинградай хамгаалгада хабаадаһан Советскэ Союзай Герой танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Панов харагдана.

Манай һүр хүсэтэ сэрэгэй техникын парадта мүн танково-самоходно частьнууд хабаадалсаба.

Сэрэгэй парад болбол сэрэгэй нэгэдэһэн оркестрын ябажа гаралгаар дүүрэбэ. Саанаһаань баярай демонстрацида хабаадалсагшадай түрүүшын колонно харагдана...

Манай арадай баяр найр сэдьхэл хүдэлгэмэ ба дабтагдашагүй гоё һайхан лэ! Үргэн уужам үйлсэнүүдэй дундуур, намилзан байгаа тугай доогуур дабшажа ябаа демонстрантнуудай урасхал ба заводууд, фабриканууд болон лабораторинуудай ажалшадай ажалай амжалтанууд тухай өөһэдынгөө рапортые түүхэтэ Улаан талмай дээрэ асаржа ябаһан энэ саг мартагдашагүй. Дайнай һүүлэй Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэл болохо—1946 оной ноябриин 7-ой үдэр энэ гайхамшагта заншал тусхай хүсэтэйгөөр тодорон гарана.

Арадай һүртэ жагсаалые столицын физкультурнигуудай нэгэдэмэл колонно нээбэ. Һайндуранай спортивна бүлгэмүүдэй сагаан хүхэ, ногоон, сэнхир тугуудые һалхин намилзуулна. Колоннонуудай нэгэн дээгүүрнь «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ой мандаха болтогой!» гэһэн туйлай ехэ транспарант харагдана. Демонстрантнууд болбол Агууехэ Сталинай үнэн соратнигууд—партиин ба Советскэ правительствын ударидагшадые халуунаар амаршалан, мавзолейн урдуур үнгэрнэд. Хэдэн мянган хүнүүдэй нэрлэһэн нүхэр Сталинай нэрэ болбол һүртэй ба намхашагүй «Ура» хашхараан дээгүүр дэгдэнэ.

—Манай түрэл нүхэр Сталин мандаха болтогой!

—Агууехэ Сталинда алдар соло!

—Түрэл Сталинда—ура!

Улам ургажа байгаа хүсэтэйгөөр шэнэ шэнэ амаршалганууд суурнатана. Илалтануудай алдарта замаар манай арадые хүтэлжэ ябаа агууехэ Сталин тээшэ гансахан москвагайхидай һанал бодол ба сэдьхэл зориг энэ часта шэглэн хандана бэшэ, Ленинградта ба Киевтэ, Минскдэ ба Бакуда, Сталинградта ба Севастопольдо, заха хизааргүй советскэ газар ороной бүхы булангуудта байгаа хэдэн миллион советскэ хүнүүд москвагайхидтай хамта инаг дурлалай ба амаршалгын үгэнүүдые вождьдоо эльгээжэ байна.

...Улаан талмай дээрэ Сталинска районой колонно гараба. Энэ районой предприятинууд октябрьска һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ гайхамшагта амжалтануудые туйлаһан юм гэбэл: октябрь һарынгаа түсэбые 107,4 процент дүүргэһэн байна.

Ажалай илалтануудай тоо баримтанууд тодо һонор ба этигэл түгэс байна! Автотракторна электротүхеэрэлгын заводой коллектив болбол октябрь һара соо түсэбһөө үлүү 300 мянган түхэригэй аппаратура үгэһэн ба «ЗИС—150» гэжэ шэнэ автомашинада хэрэглэгдэхэ генераторнуудые. «Москвич» гэжэ автомашинада хэрэглэгдэхэ электротүхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаһан байха юм. Электролампын заводой коллектив болбол эхэ орон дотороо бүтээн гаргагдадаг «Рекорд» ба «Родина» гэжэ приемнигуудта хэрэглэгдэхэ радиолампануудые бүтээлгые шудалһан байна.

Щербаковай нэрэмжэтэ торго нэхэдэг комбинадай стахановецууд Гүрэнэй Обороны Комитедэй тугые үргэжэ ябанад. Энэ туг хадаа саг үргэлжын хадагаламжада тэдэндэ олгогдоһон байна.

Демонстрантнуудай колоннонуудай дундуур һаяхан погонуудые абаһан мүр сараатай шинельнүүдые үмдэһэн хүнүүд харагданад. Талмай дээрэ байлсагшад эдээниие түсэ халуунаар угтана.

—Албанһаа табигдаһан советскэ сэрэгшэдтэ—шэнэ сталинска табанжэлэй стахановецуудта алдар соло!—гэһэн амаршалгын абяанууд дуулдана.

Красна Преснынхид гаража ерэбэд... Алдарта текстильщигүүд ба машинабүтээгшэд, стахановецууд ажалай геройнуудта альга ташажа трибуна дээрэһээ амаршална. Ленинградска районой колоннонууд дээгүүр хэдэн зуугаад ягаа улаан ба сэнхир хүхэ штандартнууд намилзанад. Дайнай һүртэ машинануудаар фронтые хангажа байһан заводуудай хүдэлмэришэд, Агаарай Академиин коллективүүд, сталинска авиациин алтан фонд болохо ерээдүй летчигүүд, конструкторнууд, испытательнүүд эндэ ябанад.

Столицын Пролетарска районой колонно гоё һайханаар харагдана. Автомобильна техникын талаар бүхы дэлхэй дээрэ гаража байгаа һүүлшын туйлалтануудые бэелүүлэн шэнгээһэн машина болохо «ЗИС-110» гэжэ хүнгэн автомобилиин дүрсые харуулһан панное тэндэ байгшад холоһоо ажаглан харанад.

Советскэ эрдэм ухаанай штаб—СССР-эй наукануудай Академиин институдай ба лабораторинуудай коллективүүд трибунада дүтэлбэ. Табанжэлэй агууехэ зорилгонуудые бүхы оронтойгоо хамта шиидхэжэ байгаа советскэ эрдэмтэдые талмай дээрэ байгшад амаршалнад. Тэндэ байгшад хоер орденто «Серп ба Молот» гэжэ металлургическа заводой коллективүүдые халуунаар угтана. Мүнөөдэр металлай мастернууд болбол үйлэдбэриин шэнэ илалтануудые туйлаһан тухайгаа рапорт үгэбэ гэбэл: 1946 оной арбан һарын турша соо түсэбһөө гадуур 9 мянган тонноһоо үлүү үндэр шанартай булад хайлуулһан байна. Дайнай он жэлнүүдтэ дайсаниие һүнөөжэ байһан энэ булад хадаа мүнөө арадай ажахын хэрэглэлдэ зорюулагдаха юм.

Москворецкэ районой колоннонуудые хэдэн зуун тугууд, плакадууд, эмблемэнүүд шэмэглэнэ. Демонстрантнууд советскэ гүрэниие байгуулагшад—агууехэ Ленин ба Сталинай портредүүдые үргэжэ ябанад. Эдэнэр болбол октябрьска һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ туйлаһан өөһэдынгөө амжалтанууд тухай рапорттайгаар Улаан талмай дээрэ ерэһэн байха юм.

Ажалшадай шэнэ шэнэ колоннонууд дууһаша-түгэсэшэгүй урадхалаар мавзолейн урдуур үнгэржэл байна. Трибунанууд дээгүүр байгшад хуушанайнгаа танилнууд болохо метро баригшадые, гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой ба Тельманай нэрэмжэтэ фабрикын хүдэлмэришэдые, Саратов-Москва гай газопровод байгуулагшадые угтажа байба.

Талмай дээрэһээ туйлай ехэнүүд хоер мүнгэн сагаан бүмбэгэнүүд огторгой өөдэ гаража, нэгэнһээнь ягаа-улаан лентэ һанжан сэбэр агаарта намилзана. Энэ лентэ дээрэ агууехэ Сталинда халуун баяр хүргэһэн үгэнүүд бэшээтэй байна.

Советскэ интеллигенциин түлөөлэгшэд—Москвагай театрнуудай артистнууд, кинематографиин хүдэлмэрилэгшэд, уранзохеолшод, уранзураашад, композиторнууд, студентнүүд ябажа үнгэрнэ.

Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин залуушууд болбол оронойнмай энэ томо дээдэ һургуулиин түүхэдэ зорюулагдаһан панно абажа ябанад. Гүрэнэй Московско университедэй колоннодо—һуралсалай эрхимүүд, сталинска стипенди абагшад—хэдэн мянгаад студентнүүд бии байха юм. Советскэ мэргэжэлтэд болохо ябагшадые, манай Эхэ ороной экономическэ ба культурна сэсэглэн һалбаралтын түлөө тэмсэгшэд болохо ябагшадые трибуна дээрэһээ амаршална.

* * *

Сэрэгэй парад ба ажалшадай баярай жагсаал болбол советскэ гүрэнэй һүртэ хүсые. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци хэжэ манай арадай тэмсэһэн тэрэ агууехэ хэрэгэй илагдашагүйе тон тодо этипэлтэйгээр харуулба. Столицын ажалшад хадаа шэнэ табанжэлээр табигдаһан агууехэ зорилгонуудые шиидхэхээр бэлэн байһанаа харуулба.

СССР-эй арадууд болбол Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэри доро урагшаа, манай орондо коммунизмын дүүрэн илалта тээшэ найдамгайгаар ябажа байна.

1946 оной ноябриин 7-до болоһон парад дээрэ Маршал Говоровой хэлэһэн үгэ

Нүхэд, солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд, офицернууд, генералнууд ба адмиралнууд!

Нүхэд, эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэд эрэгтэй ба эмэгтэй таряашад, интеллигентнэ ажалай хүдэлмэрилэгшэд!

Албанһаа табигдаһан сэрэгшэд!

Советскэ правительствын ба Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй Партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө ба даалгабаряар агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ойгоор дашарамдуулан танниие амаршалан, баяр хүргэнэб!

Манай арад болбол Агууехэ Советскэ революциин бүгэдэарадай һайндэрые шэнэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые гүйсэдхэн, амгалан тайбан сагай байгуулалтын оршон байдалда угтажа байна.

Советскэ хүнүүд дайгаар һандаргагдаһан ажахыгаа хүсэ шадалаа гамнангүй, амжалтатайгаар һэргээн бодхоожо, үйлэдбэриин дайнай урдахи хэмжээе гүйсэхэ ба арадай ажахые саашадань үшөө үндэр шатада дэбжүүлхын түлөө шэн габьяатайгаар тэмсэжэ байна.

Манай Эхэ ороной урда байгаа туйлай ехэ зорилгонууд болбол манай арадые ажалай амжалтануудта зоригжуулан, тэрээнэй хүсэ шадалые үргэжэ, табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхэ ябадалда тэрээнэй хүсэл эрмэлзэлые хандуулжа байна. Дайнай бүхы хүшэр хүндые өөрынгөө мүр дээрэ даажа гараһан, өөрынгөө түрэл ороной эрхэ сүлөө, нэрэ солые ба бэеэ даанги байдалые хамгаалжа шадаһан советскэ арад болбол амгалан сагайшье зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ илажа гарахань найдалтай.

Дайнда туйлаһан манай илалтын үнэһэ һууриһан болоһон советскэ общественнэ һүртэ хүсэнүүд хадаа социалистическэ ёһо байгуулалтын түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын бата нүхэсэл мүн болоно.

Манай гүрэн болбол өөрынгөө гадаадын политика ябуулхада ороннуудай хоорондо үнэн сэхэ хани найрамдалтай байха ябадалые хамгаалжа, үнэн удаан, бата бэхи ба демократическа эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэжэ байна.

Советскэ правительствын иимэ политика хадаа гансахан манай Эхэ ороной арадуудай гол ашаг туһада таарамжатай бэшэ, мүн бүхы оронуудай арадуудай хүсэл ба найдабарида таарамжатай байна. Советскэ Союз болбол эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ гансаараа бэшэ. Советскэ Союз хадаа энэ тэмсэлдэ бүхэдэлхэйн үргэн арад зоной дэмжэлгэ ба һайхашаалые хүлеэн абажа байна.

Иимэл хадаа, дэлхэйн реакциин хүсэнүүдэй ямаршье аашануудые гаргажашье байбал, демократическа эб найрамдалай хэрэг илаха ёһотой болоно.

Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд—манай хуурай газарай сэрэгүүд, агаарай сэрэгэй хүсэнүүд ба үһан сэрэгэй флот болбол манай Эсэгэ ороной аюулгүй байдалые үнэн сэхэ хамгаалагша мүн болоно.

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд болбол сэрэгүүдээ албанһаань табижа сэрэгүүдэйгээ тооё нилээд үсөөн болгоод, өөрынгөө дайшалхы бэлэдхэлые дээшэлүүлжэ ба үнгэрһэн дайнай баян дүй дуршэлые шудалжа үргэлжэлһөөр байна.

Дайнай һүүлээр абтаһан Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй шэнэ Уставууд болбол амгалан тайбан сагай үеын сэрэгэй журамай база һуури бии болгоо, энэ хадаа сэрэгэй алба хэхэдэ сэрэгүүдэй дайшалхы һургаалые, политическэ ба сэрэгэй хүмүүжүүлгые зүбөөр ба амжалтатайгаар ябуулхада зайлашагүй нүхэсэл мүн болоно.

Манай зорилго болбол хуурай замай сэрэгүүдэй, агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй ба үһан сэрэгэй флодой дайшалхы хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүй нарижуулан дээшэлүүлхэ, сэрэгэй жаяг заршамые бэхижүүлхэ ба түрэл оронойнгоо хилэ хизаарые һэргэг хурсаар хамгаалха ябадал мүн болоно.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада түрэл бүхэнэй сэрэгэй албахаагшад болбол сэрэгэй хэрэгтэ шударгуугаар һураха, сэрэгэйнгээ шадабариие саг үргэлжэ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд юу харуулааб?

…аймагай партийна эхин …удта болоһон тоосооулиин суглаанууд октяб…да дүүрэбэ. Эдэ суглаа хадаа идейно-политическэ …жээндэ үнгэрбэ. Суглаан…адалсаһан коммунистнууд парторганизациингаа секре…ай, партбюрогой, мүн …гэй айкомой хүдэлмэринүү… шууд шүүмжэлһэн бай…

…ото-һунгуулиин суглаанууд коммунистнуудай политичес… ургаһание харуулба. … хабаадалсаһан комму…дай 60 процентнь үгэ хэлэ… шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүм… үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Тэ… олонхинь партийна хүдэл… һайжаруулха тушаа тон зүб …эй дурадхалнуудые оруул…гаа.

…Кяхтын сомоной Калининай … колхозой партийна эхин …аци тоосоото үедэ ниитэ…ческэ хүдэлмэрие үргэнөөр колхозоо ажахын ба эмхид… талаар нилээдгүй бүхэжүүл…аа. Тус колхоз хадаа адуу …эбэрилхэ түсэбөө амжалта… дүүргэхэһээ гадна, гүрэнд… еһоор тушааха хүдөө ажа… продуктнуудые саг болзор дүүргээд, ВКП(б)-гэй айко… аймгүйсэдкомой дамжуул… …лаан туг гартаа бүхөөр бари…на.

…партийна эхин организациин …рь нүхэр Синайская гэгшын …ри хангалтатай дээрэ тоо…ко, энэ нүхэр парторганиза… секретаряар дахин һунгагда… …тын гутал оедог фабрикын …ганизациин члендүүдэй хам…глаан, эндэхи коммунистнуу… эдибхитэй хабаадалгатайгаар … Энэ парторганизаци хадаа …жэлэй эхеэр оройдоо 6 хү… … эмхидхэгдэһэн байгаа. … энэ богонихон болзор соо … коммунистнууд нилээдгүй …эмхидхэлэй хүдэлмэри хэбэ.

… фабрикын коммунистнууд …үргэеэ жэшээтэ һайнаар …лно. Коммунистнууд Ми…нко, Бурлаков, Бочкарев бо… бусад ажалай үндэр бүтээсэ… … түйладаг стахановецууд …ой. Парторганизациингаа …рь нүхэр Вершининэй хү… …ндэхи дутуу дундануудые шууд шүүмжэлбэшье һаа, эн… коммунистнууд энэ нүхэрые …ряар дахин һунгабад.

Тэрэшэлэн Промкомбинадай, Сүхын арһанай заводой, «Пограничник», Кировэй, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи партийна организацинуудта тоосоото һунгуулиин суглаанууд, тэндэхи бүхы коммунистнуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэһэн байха юм.

Тиибэ яабашье, зарим партийна организацинуудай тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһание тоосоото-һунгуулиин суглаанууд харуулба. Жэшээлхэдэ, аймагай 36 партийна эхин организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болбол 12 парторганизацинуудай хүдэлмэринүүдые хангалтагүй дээрэ тоолобо.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Лушников, мүн тэндэхи бүхы коммунистнуудай агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэрие хангалтагүйгөөр хэдэг дээрэһээнь, энэ колхоз мүнөө жэлдэ ехэхэн гээгдэнги байдалда орошоо. Тарилга хэхэ түсэбөө оройдоо 75 процент, пар хахалха түсэбөө мии 54 процент дүүргэһэн байгаа. 7810 центнер үбһэ хуряаха байһан аад, мии 4500 центнер бэлдээд байха юм. Партийна суглаан болбол парторг нүхэр Лушниковай хүдэлмэрие хангалтагүй дээрэ тоолоод, эдибхитэй коммунист нүхэр Ребякин гэгшые секретарь болгожо һунгаба.

«Улаан Табангууд» колхозой коммунистнууд шүүмжэлгэ үргэнөөр хэжэ, колхозой правлениин түрүүлэгшэ байһан нүхэр Цырендоржиевай зүгһөө хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэжэ байһан баримтануудые элирүүлбэ. Тэдэ, тус партийна эхин организациин секретарь нүхэр Цыренов гэгшэ энэ бузар булай, гүрэн түрэдэ харша хэрэгые саг соонь элирүүлжэ шадаагүй байһан юм. Хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэжэ, колхозно ашаг зөөрие иишэ тиишэнь өөрөө мэдээд гаргашалха гү, али хонжоо наймаа хэжэ, өөрынгөө үмсын зөөрие арбидхажа байһан ябадалнууд «Улаан Субугтуй», Ворошиловай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта элирүүлэгдэбэ.

Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдэй тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан баримтанууд аймагай олонхи партийна эхин организацинуудта элирүүлэгдэһэн байгаа. Коммунистнуудай политическэ һуралсал, залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри зарим эхин организацинуудта үшөө эмхидхэгдээгүй байшоо. «Большевик», Усть-Киранай Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай, Бурмонторгын таһагай, Райпотребсоюзай партийна эхин организацинуудта партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри айхабтар муугаар табигданхай байба. Мүн агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Аймагай партийна эхин организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой ба тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэринүүдые эрид шангаар шүүмжэлһэн байха юм. ПСЗ-гэй совхозой, МВД-гэй аймагай таһагай, Ульяновай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагай болон эмхидхэлэй-инструкторска таһагай хүдэлмэринүүдые эрид шангаар шүүмжэлһэн байгаа.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанудта хабаадалсаһан коммунистнууд болбол идеологическа хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, партиин доторой хүдэлмэрие эрид шууд һайжаруулха, коммунистнуудай политическэ һуралсалые дээшэлүүлхэ, комсомольско эхин организацинуудта партийна хүтэлбэри хангаха гэхэ мэтын шухала-шухала эрилтэнүүдые партиин айкомой үмэнэ тон зүбөөр табиһан байна.

36 партийна эхин организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болбол 8 организациин секретарьнуудаар залуу коммунистнуудые шэнээр һунгаһан байха юм. Энэ хадаа партиин айкомой үмэнэ тон харюусалгатай зорилго табина гээшэ. Юундэб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй айком болбол эдэ залуу кадрнуудта үдэр бүри халуун туһаламжа үзүүлжэ, тэдэнэрые политическэ мэргэжэлтэй кадрнууд болгохо еһотой болоно.

Партийна эхин организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд хадаа манай аймагай олонхи колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэһэн ба эбдэжэшье байһание мүн идеологическа хүдэлмэриин ехэхэн хангалтагүй байһание эли тодоор харуулба.

Ушар иимэһээ партиин айкомой бюро болбол эдэ дутуу дундануудые усадхаха талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ үүргэтэй болоно.

С. Коновалов,—ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь.

Колхозно уставые коммунистнууд шудална

…(б)-гэй Иволгын айком бололхозно Уставые шудалха … эмхидхэбэ. Тус кружогто партиин айкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэришэд һуралсана. Кружогой занятие айкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша нүхэр Мадаев хүтэлбэрилнэ.

КАДРНУУДЫЕ ҺАЙНААР БЭЛЭДХЭХЭ

Байкало-Сэлэнгын пароходствын Управлени болбол СССР-эй гол мүрэнэй флотын Министерствын 1946 оной приказай еһоор, 260 кадрово хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ еһотой байһан юм.

Теэд, тус Управлениин кадрнуудые бэлэдхэхэ таһагай хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй мэдээгээр энэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Гэбэшье пароходуудай капитануудай ба цехын начальнигуудай, мастернуудай өөһэдынь үүсхэлээр Управлениин олонхи системэнүүдтэ 212 эдир залуушууд шэнэ мэргэжэлнүүдтэ һуража, мүнөө үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэрээнһээ гадна, 300 гаран хүдэлмэришэд стахановска ба техническэ һуралсалнуудта хабаадалсажа өөһэдынгөө ажалай дүршэлые дээшэлүүлээ.

«Пограничник» гэжэ пароходой капитан нүхэр Минеевэй шадабаритай хүтэлбэри доро пароходой машинно командынхид өөһэдынгөө дүршэл шадабарие дээшэлүүлээ. Тинхэ зуураа тэдэнэр пароходойгоо машинын заһабарие жэшээтэ һайнаар дүүргэһэн байна. Энэ пароходой командын дунда техническэ ба стахановска һуралсалнууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг, мүн агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Мүн тэрэшэлэн «Улаан Баатар», «Левакевский» пароходуудай капитанууд өөһэдынгөө командын дунда һуралсалнуудые һайнаар ябуулаа.

Гэбэшье, пароходствын Управлениин зарим һалбаринууд кадрово хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ ябадалда хойрог муугаар хандана. Жэшээлхэдэ Усть-Баргажанай пристань (начальнигынь Климов) 1946 оной турша соо кадрово хүдэлмэришэдые бэлэдхээгүй, өөһэдынгөө хүдэлмэришэдэй дүршэл шадабарие дээшэлүүлжэ стахановска ба техническэ һуралсалнуудые эмхидхээгүй байна.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ Байкало-Сэлэнгын пароходствын Управлениин кадр бэлэдхэхэ таһаг болбол пароходствын бүхы һалбаринууд дээрэ дүршэлтэ кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэрие һулаар хүтэлбэрилһэние тодоруулна.

Иимэ дээрэһээ Сэлэнгын уһан замайхид кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэрие һайжаруулха, бүридхэл ба эмхидхэлэй хүдэлмэрие һайнаар ябуулха зорилготой.

Н. Хазагаев.

Ашаа тээлгые 5-дахин түргэдхэнэ

Улан-Удын станциин ашаа тээгшэ Лобоса гэгшэ аяар август һарада жэлэйнгээ түсэбые 160 процент гүйсэдхэһэн байна. Нүхэр Лобоса болбол вагондо ашаа тээхэ ба буулгаха ябадалые түргэдхэхэ талаар үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Тиигээд, тэрэнэй дурадхал хадаа ашаа ашалга дээрэ коммерческэ голодоһо гаргалгые усадхан зайлуулха ябадал болоно. Энэнь дросоор ашаа тээлгэдэ ороходоо нилээд түргэн бүтээсэтэй байна. Хүндэ ашаануудые тээхэ тухай нүхэр Лобосай дурадхалаар ашаа тээлгэ 5 дахин түргэдхэгдэнэ.

А. Д. Мотыгин.

Хорин хоног соо һарынгаа даалгабарие дүүргэбэ

Паровозо-бүтээлгын заводой котельнэ цехын хүдэлмэришэд нүхэд Крачков, Булышина, Зернов гэгшэдһээ бүридэһэн слесарьнуудай бригада Октябриин агуу ехэ һайндэрые ажалай гайхамшагта амжалтануудаар угтаа.

Энэ коллектив болбол мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгануудаа бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ шадаһан дээрэһээ 20 хоног соо һарынгаа даалгабарие дүүргэһэн байна.

Стахановец Зернов болбол октябриин 30-да стахановска вахтада жагсажа, халаанайнгаа даалгабарие 415 процент дүүргэбэ.

„Эрхим ангуушан" гэһэн значогоор шагнагдабад

СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын приказаар манай республикын мэргэжэлтэ 5 ангуушад «эрхим ангуушан» гэжэ значогоор шагнагдаба. Тэрэнэй тоодо амжалтануудаараа алдаршаһан ангуушад нүхэд Георгий Шелковников ба Михаил Шелковников (Баргажан), Сахаров (Прибайкальска), Сидоров (Кабанск), Сизов (Тори) гэгшэд тус шагналда хүртэһэн байха юм.

Е. Доржиева.

Агнуурида гаража захалба

Баргажанай аймагай ангуушад үнгэрһэн сезон соо 45 мянга гаран ондаторнуудые бариһан байна. Мүнөө тэдэнэр хэрмэ ба булгануудые агнажа эхилбэ. Эрхим ангуушан Шелковников гэгшэ өөрынгөө һургагша Владимир Кирпичевтэй агнуурида гаража захалба. Энэ жэлдэ залуу агнуушан Кирпичев түрүүшынхиеэ 2 булга алаа.

А. Тарский.

КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ГАЗАРНУУД КАДРНУУДААР ХАНГАГДААДУЙ

Хэжэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг (даагшань нүхэр С. Цыренов) кадраар ехэ дутамаг байна. Аймаг дотороо хэдэн уншалгын байшан, клуб, библиотекэ, колхоз бүхэндэ хэдэ хэдэн клуб ба уншалгын байшангуудтай байбашье, тэдэнээ кадраар гүйсэд хангажа шадаагүй байна. Энэ аймагта культурно-гэгээрэлэй кадрнуудые шэлэн абажа клуб ба уншалгын байшангуудаа гүйсэд хангахын түлөө оролдодоггүй байна.

Энэ хэрэгтэнь культурно-гэгээрэлэй таһагта аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлэгдэхэгүйһөө гадна, культурно-гэгээрэлэй кадрнуудые ондоо хүдэлмэридэ ямаршье шалтагаангүйгөөр абашадаг ушарнууд үзэгдэдэг юм. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Хэжэнгын уншалгын байшангые даагшые ВКП(б)-гэй айкомой 3-дахи секретарь нүхэр Рабданов ямаршье шалтагаангүйгөөр ондоо хүдэлмэридэ оруулаад, орондонь хүниие олоогүй байһан дээрэһээ энэ уншалгын байшан июль һараһаа хойшо хаалтатай байдаг.

Үнгэрхэдөө аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Королев культурно-гэгээрэлэй таһагай инспекторэй орондо, өөртөө машинисткые абаад, инспекторто үгтэхэ салингые буруугаар хэрэглэжэ һуудаг юм.

Энээн дээрэһээ харахада, Хэжэнгын аймагай хүтэлбэрилэгшэд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие һайжаруулха ба эдэндэ шадабаритай кадрнуудые шэлэн олохо ябадалда аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагта туһалхын орондо, харин өөһэдөө һаад ушаруулна.

А. Х.

Үбэлдэ бэлэн бэшэ

Закаменай аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үбэлдэ хүсэд бэлэдхэгдэжэ, еһотой культурна байдалтай боложо шадаагүй байһаар.

Жэшээлхэдэ, Санагын сомоной дэргэдэхи уншалгын байшан заһабарилагдажа дулаалагдаагүй, түлеэ залһаар хангагдаагүй байна. Тус уншалгын байшангые даагша Б. Жалсанов болбол энэ дутуу дундаа усадхажа, культурно-ниитын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие олониитын дунда ябуулхые оролдоногүй. Харин нүхэр Жалсанов гэгшэ Санагын һургуулиин военрук болооб гээд тэндэ байдаг юм. Мүн тэрэшэлэн тус сомоной «Коминтерн» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой энэ оной июлиин 8-да гаргаһан тогтоолые дүүргэхын түлөө тэмсэнэгүй. Гэбэл, клубуудээ дулаалангүй, түлеэ залһаар хангаагүй байха юм.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхахын түлэ хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Б. Шоенов.

Орхигдошоһон клуб

Хэжэнгын аймагай Чесаның сомоной Загастай гэжэ тосхондо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центр байдаг юм. Энэ тосхоной гол үйлсэдэ газаа тээһээнь харахада яһала гоё шэнжэтэй томо ба үндэр байшан байдаг юм. Энэ байшангай үүдэ үрхэнь ходо нээлтэтэй байдаг. Энэ ямар байшан гээшэб гэжэ асуугаа хада, колхозник бүхэн «манай клуб даа» гэжэ үг маг харюусадаг.

Колхозой правлени ба сомоной совет болбол клубайнгаа хүдэлмэрие һайжаруулхын түлөө ямаршье анхаралаа табидаггүй дээрэһээ, энэ клубынь тон задагай, муухай байдалтай болоһон байха юм. Клубые даагша мүнөө хүртэр томилогдоогүй. Энээн дээрэһээ колхозникуудай дунда культурно-гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Гадна, зүжэг наада, концерт болон бусад наадануud эмхидхэгдэдэггүй байна. Клуб доторынь орожо харахада бог шоройдоо дарагдашанхай. Лозунг ба портрет гэхэ мэтэнь хахаржа унашаһан байдаг юм. Энэ клуб үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэгдээгүй гэбэл, гэрынь дулаалагдаагүй түлеэ залһаар хангагдаагүй байха юм.

Уншалгын байшан ба хүдөөгэй клубуудые үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тухай ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой июлиин 8-ай тогтоолые Чесаның сомоной совет ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени дүүргэхын түлөө тэмсэнэгүй. Аймагай культурна гэгээрэлэй таһаг болбол тус клубай орхигдошоод байхадань, тэрэнэй хүдэлмэрие һайжаруулхын түлөө ямаршье хэмжээ абадаггүй, һаяа амархан һуужа байханъ тон гайхалтай.

Р. Цыбиков.

Партийна кабинет коммунистнуудай …оретическэ һуралсалай центр болохо еһотой

…большевистскэ партиин истори ба … өөһэдөө һуралсан шудалжа … партийна кадрнууд ба пар…бэшэ большевигүүдтэ туһа… үзүүлхэ гэһэн харюусалга… зорилго партийна кабинедүү…урда табигдана.

…Пушкин городой партиин Гор… парткабинет болбол …(б)-гэй ЦК-гэй 1939 оной …тын 16-ай тогтоолой үндэһөөр. …өөрөө шэнэдхэн табижа шадаа. … партийна кабинедэй хүдэл…эгшэд болбол кадрнуудта һу…лай туһаламжа үзүүлхын та… өөрынгөө хүдэлмэрие …дхажа, большевизмын ис… ба теорие өөһэ… шудалжа байгаашадтай саг ур… холбоо байгуулна. Мүн аги…онно-пропагандын хүдэлмэри… … талаар партийна эхин ор…ацинуудта халуун туһаламжа … болонхой.

…нгөө хүдэлмэриин һара бүхэ… түсэб зохеоходоо, партийна … организацинуудай эрилтэ…лнуудые дүүрэнээр анхарал… ябадаг байха юм.

…рткабинедэй хүдэлмэриин ту…соо тус бүри хүнүүдтэ консуль… үгэхэ, парткабинет соогоо суг…жа, мүн предприятинууд дээрэ … хүнүүдые хамтаруулан зааба… …хэ, большевизмын теори ба …рийн асуудалнуудаар нүхэрэй …дөөнүүдые эмхидхэхэ ябадал… хараалагдадаг байна.

…5 оной июль ба август һара… …соо 208 хүнүүдтэ хамтын заабари үгтэһэн ба 214 хүнүүдэй дунда нүхэрэй хөөрэлдөө эмхидхэһэн. Мүн 36 хүнүүдтэ тус тусгаартань заабари үгтэһэн байна.

Хамтын заабари яажа үгтэдэг бэ гэбэл, иимэ заабари үгтэхын урда тээ парторганизаци болбол партиин историие өөһэдөө шудалжа байгаа нүхэдһөө асуудалнуудые суглуулжа, парткабинедэй консультантда дамжуулан үгэдэг байна. Иимэ хамтын заабари дээрэ 7-һоо 25 хүртэр хүн ходоодоо суглардаг юм. Урдань консультант хадаа иимэ олооро суглараһан газарнуудта юрэнхы шанартай лекци хэлээд үнгэрдэг байгаа. Харин мүнөө тэдэ нүхэдэй табиһан һонирхолтой асуудалнуудта харюу үгэжэ, ехэхэн эдибхитэй хөөрэлдөөгөөр энэнь үнгэрдэг болоо.

Нүхэрэй хөөрэлдөөн гэжэ юуб, яажа тэрээнние үнгэргэдэг юм?

Большевизмын теориин ямар нэгэн темые гү, али «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые» ямар нэгэн бүлэгые өөрөө шудалжа байһан нүхэр хадаа тэрээнние һуралсан үзэхэлөө, ямар үрэ гаргаһан, юу ойлгоһон тухайгаа нүхэдтэйгөө хөөрэлдэдэг байна. Энэ хөөрэлдөөндэ бэе-бэеэ шангалха ябадал огто байдаггүй тулада, теоретическэ асуудалнуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ябадалдань ба өөрөө гансаараа ном үзэжэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые шудалжа шададаг болохо ябадалдань тэрэ нүхэртэ тон ехэ туһаламжа боложо үгэдэг байха юм. Нүхэрэй иимэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ 2—4 асуудалнуудые зүбшэлдөөндэ табидаг гуримтай.

Ушарань хадаа тон олон асуудал табиха жэшээтэй болоо һаа, тэрэ асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн хэлсэхэ арга олдодоггүй юм. Тэрээнһээ гадна, эдэ асуудалнууд болбол хоорондоо холбоотой байдаг. Иимэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ ехэнхидээ сугларагшадай дүрбэнэйнь гурбан хуби хүнүүд үгэ хэлэдэг байна. Юрэнхыдөө арсалдаан ба шүүмжэлэлнүүд гарадаг тула сугларагшад бултадаашье үгэ хэлэдэг ушар али олон байха юм.

Партиин историин бүлэг бүлэг бүхэнние нүхэдэй хөөрэлдөөн дээрэ бултынь табиха хэрэггүй байһаниинь парткабинедэй ажалай дүршэл дээрэһээ элирһэн байна. Иимэ хөөрэлдөөнүүдые марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалжа байгаа нүхэдэй өөһэдынь эрилтэ дээрэһээ хаража эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Партийна кабинедэй хүдэлмэридэ методическа асуудалнуудые өөдэнь үргэхэ ба һонирхолтой агитаци ябуулха хүдэлмэри гол һуури эзэлхэ еһотой.

ВКП(б)-гэй Горкомой парткабинедэй хүдэлмэри ямараар ябажа байдаг бэ гэбэл: партийна кабинет болбол ажалшадай дунда ябуулха хөөрэлдөөнүүдэй, мүн ВКП(б)-гэй истори шудалха кружогуудта ба политһургуулинуудта ябуулха һуралсалай түсэб ба темэнүүдые һара бүри зохеодог байха юм.

Бүхы методическа ажалые парткабинедэй дэргэдэ ажаллажа байгаа хүдэлмэришэд эрхилдэг байна. Һүүлэй үедэ политһургуулинуудта шудалжа байгаа темэнүүдээр выставкануудые, схемэнүүдые, диаграммануудые, эшэ баримтануудые, документнүүд ба фотографинуудые эмхидхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаһан байна.

Политһургуулинуудта үзэдэг «Хаанта Россида хүдэлмэришэд ба таряашад ямар байдалтай байгааб?», «Россиин хүдэлмэришэд ба таряашад большевистскэ партиин хүтэлбэри доро яажа советскэ засаг байгуулһан ба хамгаалан аршалһан байнаб?» гэһэн хоёр темэдэ витринэнүүдые эмхидхэһэн байна.

Тэрээнһээ гадна, «Агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин XXIX жэлэй ой» гэһэн выставка эмхидхэгдэһэн байна.

Пропагандистнууд ба марксизм-ленинизмын теорие өөһэдөө шудалжа байгаа нүхэдтэ туһаламжа үзүүлхын түлөө лекцинүүд ба элидхэлнүүдые хэхэ ябадал партийна кабинедэй хүдэлмэридэ ехэхэн һуури эзэлхэ еһотой. Зүгөөр, лекци ба элидхэлнүүдые шагнагшадай бэлэдхэл дээрэһээнь тусхайлан хаража эмхидхэхэ шухала. Марксизм-ленинизмын теорие өөһэдөө шудалагшадта, пропагандистнуудта, элидхэлшэдтэ, партийно-советскэ ба ажахын активта ба тэрэнэй ударидагшадта, советскэ интеллигенциин элдэб тусхай группануудта лекци ба элидхэлнүүдые хэхэдээ, тэдэнэй илгаае анхаралаа абаха хэрэгтэй.

Партийна кабинет болбол эхин парторганизацитай үдэр бүриин нягта холбоотой байха еһотой. ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой партийна кабинет болбол эхин парторганизацинуудтай барисаа муутай байһан тухай тус райкомой пленум дээрэ мясокомбинадай партбюрогой секретарь тэмдэглэһэн байгаа:

—Манай партийна кабинет болбол коммунистнуудай һуралсалай центр боложо үшөө шадаагүй байна,—гэжэ тэрэ хэлээ һэн. Партийна кабинет соонь столнууд яһала олон табяатай байдаг аад, харин бодото хүдэлмэринь харагданагүй. Тэрэнэй хүдэлмэришэд эхин парторганизацинуудтай холбоо байгуулхые оролдодоггүй байна. Тэдэнэр эхин парторганизацинуудта ерэдэгшьегүй байна гэхэдэ болохо гэжэ хэлэһэн юм. Энэ тон зүбтэй шүүмжэлэл гээшэ.

Парткабинет болбол лекцинүүд, хамтын консультаци болон нүхэрэй хөөрэлдөөе эмхидхэхэ ба үнгэргэхэ ябадалдань эхин парторганизацинуудта туһалха еһотой, үзэхэ номуудай список зохеожо үгэхэ, бүхы асуудалаар парторганизацинуудай секретарьнуудта зүбшөөл үгэхэ уялгатай байна. Тиимэдэ эдэ организацинуудтай үдэр бүриин холбоотой байжа, тэндэ марксизм-ленинизмые өөһэдөө шудалжа байгаа хүн бүхэндэ элибэшэ, асуудалнуудые ойлгуулжа үгэхэ ба шухала туһаламжа үзүүлжэ байхаар өөрынгөө хүдэлмэрие зохеохо еһотой болоно.

Партийна кабинедэй ажал-ябуулганууд болбол колхозуудай, предприятинуудай ба эмхи зургаануудай ажал-ябуулгануудтай таһаршагүй холбоотой байха зэргэтэйб гүү.

Партийна кабинет болбол боложо байгаа шухала событинуудые политическэ талаар зүб ойлгохо, ажахын үдэр бүриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь бүхы актив ба арад зондо туһаламжа үзүүлжэ байха еһотой.

С. Бадмацыренов,—ВКП(б)-гэй Обкомой инструктор.

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДӨ ЭДИБХИТЭЙГЭЭР ОРОЛСОБО

1946-47 онуудай алуу малай үбэлжэлгые Мухаршэбэрэй аймагай Октябрьска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

Алуу малдаа бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ, 130 толгой эбэртэ бодо малай байра шэнээр бариад, хуушан байрануудыень hэльбэн заhабарилжа дулаалаа. Эндэ тус колхозой модошо дар хашуул нүхэд Будаев, Доржиев, Цыдыпов гэгшэд өөhэд хоорондоо мүрысэжэ, эдибхитэйгээр ажаллаhан байха юм.

Энэ колхозой бүхы малшад вакаменайхидэй уряалаар социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, намар-үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ, үбhэ тэжээлээ эрбилхэ, малаа hайнаар харууhалха, шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр тэнжээхэ уялга абаа.

Д. Цыренов.

Эрхим адуушан шан абаба

Даажа байhан алуу моридоо онсо hайнаар харууhалжа, 41 толгой гүүдhээ 28 унагадые хүлеэжэ абаад, нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр ондо оруулжа шадаhан Хэжэнгын аймагай, Доодо-Хуланай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрхим адуушан нүхэр Цырен Цыремпилов БМАССР-эй малажалай Министерствын зүгhөө hаяхан 1000 түхэриг шан абаhан байна.

Тиин, энэ нүхэр өөрынгөө амжалтануудые улам бүри арбинхан, мүнөө жэлэй үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, адуу моридые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда бүхы хабаяа гаргаха уялга абаба.

Р. Цымпилов.

Үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэбэ

Закаменай аймагай „Улаан Батор“ колхозой hүнэй-говарна фермын эбэртэ бодо малай гүүртые даагша эрхим hаалишан-комсомолка Цыбикханда Дашиева гэгшэ мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэдэ hайнаар бэлэдхэжэ шадаа. Энэ гүүртын нарай малай байранууд заhабарилагдан дулаалагдажа, доторхинь сагаадагдаа. Мүн шэнэ сонхонуудые табиhан байна. Гадна, малаа эдеэлүүлхэ хашаа хоройнуудые бариhан, тэдэндэ үбhэ тэжээл хэжэ үгэхэ хобтонуудые бэлэдхэhэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Дашиева 18 үнеэ түрүүлжэ, нэгэшье тугал үхүүлэнгүй ондо оруулhан, энэ зунай үедэ үбhэ хуряалгада хабаадалсажа, 218 центнер эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэhэн байна.

В. Будаев.

Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэнэ

Хэжэнгын аймагай, Дээдэ-Худанай сомоной Тельманай нэрэмжэтэ колхозой (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жамбалов) членүүд 1946-47 онуудай үбэлжэлгын үедэ адуу малаа садхалан бэлэдхэхын зорилгоор, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэжэ байна.

Тус колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд хагда сабшалга, бургааhа, набшаhа суглуулгада олоороо гаража, нилээдгүй ехэ нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэбэ. МТФ-гэй малшанай нэгэдэхи гүүртые даагша нүхэр Була Цыбиков гэгшэ илангаяа эдибхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, 50 центнер хагда сабшаhан байна.

Ц. Цыбиков.

Малажалда харюусалгагүйгөөр хандана

Алуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхын түлөө Иволгын аймагай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд бодото анхаралаа табинагүй. Тус колхоздо гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаhан тооhоо 27 толгой эбэртэ бодо мал, 44 толгой хони ямаан дутуу болоhон байна. Гадна, гүрэндэ малажалай продуктнуудые уялгатаар тушааха түсэбүүдээ мүнөө хүртэр дүүргээгүй байhаар.

Мүнөө жэлдэ 4000 центнер үбhэ тэжээл дутуу бэлэдхэhэн ба малайнгаа байрануудые хүсэд заhабарилжа дүүргээгүй байха юм.

Малаа зүбөөр харууhалха ябадалда харюусалгагүйгөөр хандадаг дээрэhээнь бүхы малнуудынь булта хамта ябажа байха юм. Энээн дээрэhээ малай үбшэлхэ, үхэхэ ябадал бүри ехээр түргэдэhэн байна.

Д. Гунзынов.

Колхозой гидроэлектростанци

Курумканай аймагай Дэрээнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 50 киловатт хүсэтэй гидроэлектростанци Алла гэжэ горьхон дээрэ барижа захалаа. Мүнөө станцида хэрэглэгдэхэ материалнуудынь бэлэдхэгдэжэ байна.

Тус станцинь 1947 он соо ашаглалгада оруулагдаха юм. Колхоз хадаа электрын галаар гэрэлтүүлэгдэхэhээ гадна, мүн энээгээр модо хюрөөдэхэ пилорама ба тээрмэ хүдэлгэгдэхэ болоно.

Е. Григорьева.

КОНКУРСЫН УСЛОВИ ГҮЙСЭДХЭГШЭД

Зумбраагай арhа бэлэдхэхэ талаар хабар-зунай агнууриин дүн гаргахада, урда жэлнүүдтэ ороходоо нилээд дээшэлэлтэй байгдаба: Таряа талха хибэдэг хоротониие үгы хэхын тула эрхим колхоз, бригада, hургуули, ехэшүүл ба бага хүүгэдтэ—ангуушадта республикын конкурс соносхогдоhон байгаа. Хабар-зунай үе соо Заготживсырьегой системээр 25.000 зумбраагай арhан бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй байhан аад, 63 293 арhан бэлэдхэгдээ.

Энэ ябадалда эрхим амжалта түйлаhан аймагууд гэхэдэ, Бичурын аймаг 8719 зумбраагай эрhа, Кударын—8547. Түнхэнэй—7792, Тарбагатайн—7227 ба Байкало-Кударын—5927 хэhэг арhа бэлэдхээ: Мүн конкурсын условиие гүйсэдхэхэ талаар Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн hургуулиин hурагшад эрхим жэшээнүүдые харуулпан байна тэбэл, hурагшад бүхэн энэ сезон соо 200 зумбраа бариха түсэбтэй байгаад, Н. Кокорин 600, Т. Иванов—460, Н. Болонев—460, С. Назаров—380 арhа тушааба. Мүн Түнхэнэй аймагhаа hурагшад И. Тюменцев—409, Г. Демин—566, Бичурын аймагhаа Перелыгинэй хүбүүд Ульян, Игнат ба Андрей гэгшэд 700—800 зумбараануудые барял.

Конкурсто хабаадаhан 350 хүнhээ 40 хүниинь конкурсын условиие гүйсэдхэhэн байна. hаяар конкурсын жюриин заседани болохо ба эндэ зумбраа олоор алаhан 35 эрхим ангуушад үнэтэ эдлэлээр шагнагдаха юм.

С. Д. Анашкин.

Колхозуудта радиоузелнуудые барилга

1946 оной IV квартал ба 1947 оной I квартал соо республикын 26 колхозуудта 25 радиоузелнүүд баригдаха байна. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 100 ватт хүсэтэй 400 точкотой. Заиграйн аймагай Орджоникидзын ба 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ эдэ хоер колхозуудта мүн 100 ватт хүсэтэй 400 точкотой, мүн Прибайкальска аймагай Батуринскын «Путь Сталина» ба бусад колхозуудта мүн тэрэшэлэн радиоузелнууд баригдаха байна.

„Восточная Сибирь“ гэжэ киножурнал

Иркутскын кинохроникын студи «Восточная Сибирь» гэжэ журнал үйлэдбэрилэн гаргаба. Тус журнал хадаа оператор О. Зеккиин абаhан зураг болохо юм.

Энэ журналда Бурят-Монгол нютагай эрхэ байдалда ургаhан жэмэстэ питомнигуудай ургаса хуряалгые ба мүн Советскэ Союзай Герой Москалевой «Сэлэнгэ дээрэхи үдэшэ» гэhэн зураг зуража байhаниие харуулна.

Е. Пахутова.

Улан-Удын бурят дунда hургуулиин байдалые эрид hайжаруулха

Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёhоор энэ жэлэй сентябриин 1-hээ Улан-Удэдэ бурят дунда hургуули нээгдэhэн байна. Энэ hургуулида олонхинь сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наhаяа үгэгшэдэй 183 үхибүүд hурахаяа ерэhэн байна.

Тиигээд энэ hургуулиин hуралсалай жэл ехэ муугаар үнгэржэ байха юм. Дээрэ дурсагдаhан тогтоолой ёhоор тус hургуулиин 8—10 классуудай hурагшад хамтын байраар ба хоолоор хангагдаха ёhотой байгаа. Гэбэшье, мүнөө хүртэр тэдэнь эмхидхэгдээгүй байhаар. Тус hургуулиин hуралсалай жэлдэ хэрэглэгдэхэ мүнгэн зөөри Улан-Удэ городой Пригороднэ районой финансова таhагта (даагшань нүхэр Зайцев) хүсэд оруулагдаhан юм.

Гэбэшье, тус районой финансова таhаг энэ мүнгые үтэнгүй hаад ушаруулжа байна. Энээн дээрэhээ hурагшадай хамтын байра ба столово мүнөө хүртэр эмхидхэгдээгүй. 130 гаран hурагшад байха байрагүй байхаhаа гадна, зарим нэгэ hурагшадынь эдеэ хоолоо өөhэдөө олохо аргагүй дээрэhээ гэртээ бусажа байhан ушар үзэгдэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн, hуралсалай ба бусад хэрэгсэлнүүдые абахын тула энэ hургуулида гэгээрэлэй министерствээр үшөө октябриин эхеэр 9.000 түхэриг Пригороднэ финансово таhагта дамжуулан үгтэhэн юм. Тус финансова таhаг энэ мүнгыень үгөөгүй ушарhаань хубааряар хүргэhэн номуудаа тус hургуули Бибколлекторhээ абажа шаданагүй.

hургуулиие хангаха хэрэгтэ Пригороднэ районой финансово таhагай хойрог нобшоор хандажа байhан дээрэhээ энэ hургуулиин hуралсалай эмхи гурим мүнөө хүртэр хүсэтэ hайнаар табигдажа шадагдаагүй байна.

Гадна тэрэ hургуулида хүдэлмэрилжэ байгаа багшанар, мүн лэ энэ ушар дээрэhээ хоер hарынгаа салин хүлhэ абангүй байха юм.

Эдэ бүгэдэ дутуу дунданууднhаа гадна тэрэ hургуулида библиотекэ оройдоошье байдаггүй. Мүн химиин, биологическа, физическэ, физкультурна кабинедүүдые ба элдэб кружогуудые эмхидхэхэ хэрэгтые тус hургуулиин директор үшөө ухаандаашье оруулаадүй байhаар.

Тэрэшэлэн үдэр бүхэндэ гэрэл байдаггүй, hургуулиин байшан ба хамтын байра түлигдэдэггүй дээрэhээнь hурагшадай номоо үзэхэ ба даалгабаряа дүүргэхэ арга байдаггүй юм.

Гэгээрэлэй Министерство ба Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай Совет энэ hургуулида ёhотой туhаламжа үзүүлхэ сагынь ерээ.

Е. Ринчинова.

Московско Соведэй баярай заседани дээрэ А. А. Ждановай хэhэн элидхэл тушаа хилын саана бэшэнэ

Лондон, ноябриин 7. (ТАСС). Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр А. А. Ждановай хэhэн Агуyехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ой тухай элидхэлэй дүүргэхэтэйнь хамта, үсэгэлдэр үдэшэлэн Лондонско радио энээнэй үгын зарим бүлэгүүдэйнь удхые дамжуулба.

Лондонско радио болбол үсэгэлдэрэйнгөө тунхаглалгануудта А. А. Ждановай элидхэлэй удхые дамжуулхадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ СССР-эй эзэлжэ байгаа түрүү үүргые ба Черчилль ба бусад дайн үүсхэгшэдэй аашые тэмдэглэhэн газарнуудыень онсолон тэмдэглэhэн байна.

Агуyехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ой тухай Московско Соведэй баярай заседани дээрэ А. А. Ждановай хэhэн элидхэл тухай мэдээсэлгэнүүдые бүхы газетэнүүд эли тодо газартаа толилhон байна. Олонхи газетэнүүд, тэрэ тоодо „Таймс“, „Йоркшир Пост“, „Манчестер Гардиан“, „Дэйли Геральд“ ба бусад А. А. Ждановай элидхэлэй удхые тодорхойлон хэблэбэ.

„Йоркшир Пост“ газетэ болбол А. А. Ждановай элидхэл тухай мэдээсэлые „Росси ба эб найрамдал“ гэжэ гаршагтайгаар толилбо. „Үни удаан саг соо эб найрамдал ба аюулгүйе hэргээн бодхоохо ябадалда ямаршье хүсэнүүдэй эсэргүүсэжэ байгаа хадань, энэ уг зорилго түйлагдаха юм гэжэ Советскэ Союзай этигэжэ байhаниие Жданов баhа дахин батална. Зарим гүрэнүүдтэ, түрүүшын ээлжээндэ Англи ба США-да байгаа реакционно этэгээдүүдэй hөө байдаг амгалан т[...] „эмхитэйгээр эсэргүүсэлдэ[...]нов добтолбо. . . Парижска [...]ренци дээрэ гараhан „Үнэн [...]до харша принципүүдтэ [...] добтолбо, жэшээлхэдэ, Жда[...] хэлэhэнэй ёhоор, бага де[...]нуудые экономическа та[...] хүсэтэй оронуудай богоолшо[...] хүсэжэ байгаа „тэгшэ арга[...] жонуудай принципүүд“ [...] лоно гэжэ энэ газетэ мэдүү[...]

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД, ноябриин 9. (Т[...]. Газетэнүүд болбол Московско Соведэй баярай заседани дээрэ [...]hэн нүхэр А. А. Ждановай [...] хэлые дүүрэн хэбээрынь то[...] Бата бэхи ба үнэн сэхэ де[...]тическа эб найрамдалай [...] СССР-эй тэмсэл тухай нүхэр [...]новай элидхэл дотороо тэм[...]hэн тэрэ бүлэгые „Борба“ газетэ тусхай илган то[...] Элидхэлэй текстые „Со[...] Союз болбол дүүрэн, үни [...] ба үнэн сэхэ демократическ[...] найрамдал байгуулха хэ[...] үдэрhөө үдэртэ хамгаалжа [...] „Манай арад болбол дэлхэйе [...] хэхэ гэhэн шэнэ hанаашал[...]та харгыень сэбэрлэхын т[...] өөрынгөө үнэтэ шуhые гол[...] шэнгеэр адхаруулаа бэшэ“, [...]тисоветскэ „атомно“ пропа[...] болбол шэнэ дайниие үүсхэ[...]тэ хэрэгтэй юм“, „Советскэ [...]—демократическа эб найр[...] ба уласхоорондын бодото эб[...]рамдалай түлөө тэмсэлые үү[...]шэ мүн“ гэжэ гаршаглана.

„Политика“ ба „Глас“ газетэнүүд нүхэр А. А. Жда[...] портредые хэблэhэн байна.

Агуyехэ Октябрьска социалистическэ револю[...] XXIX жэлэй ойе хилын саана hайндэрлэhэн т[...]

Агуyехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ойн баярай дашарамда Англида ноябриин 7-до советскэ посольстводо уулзалган болобо. Уулзалган дээрэ премьер-министр Эттли, министрнүүд, парламентын хоёр палатануудай членүүд, дипломатическа корпусай членүүд, алдарта эрдэмтэд, артистнууд, журналистнууд ба бусад байлсаба.

* * *

Францида, советскэ посол нүхэр Богомоловой хэhэн ехэ уулзалган дээрэ долоон зуугаад айлшад байлсаба, тэрээнэй тоодо министрнүүдэй соведэй вице-түрүүлэгшэ Торез, правительствын членүүд, политическэ партинуудай лидернүүд интеллигенциин түлөөлэгшэд, дипломадууд байлсаба.

* * *

Потсдамда, Германидахи советскэ эзэмдэлгын сэрэгүүдэй главна командалагша ба советскэ сэрэгэй захиргаанай главна-ахалагша Советскэ Союзай Маршал Соколовскиин хэhэн уулзалган дээрэ Германидахи Союзна контрольно органуудай дээдэ түлөөлэгшэд ба Контрольно Соведэй дэргэдэ хуулита ёhоор байдаг сэрэгэй миссинүүдэй ахалагшанууд байлсаба. Айлшадай дунда мүн США-гэй наhа бараhан президентын хүбүүн Эллиот Рузвельт байлсаhан байна.

* * *

Тегеранда, СССР-тэй культурна холбоо байгуулха Иранай Обществын түхеэрhэн, Агуyехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай заседани болобо. Тус заседани дээрэ премьер-министр Кавам эс-Салтане, министрнүүд, иранска армиин офицернүүд ба генералнууд, наука ба культурын ажал-ябуулагшад, СССР-тэй культурна холбоо байгуулха Иранай обществын членүүд, хэблэлэй түлөөлэгшэд ба бусад байлсаба.

* * *

Октябриин XXIX жэлэй ойн баярта олон түмэнэй h[...]лэлгэнүүд бүхы Болгари [...] болобо. Ноябриин 6-да С[...] баярай заседани болоhон [...] энэ заседани дээрэ Эсэгэ [...] Фронтын национальна ком[...] секретарь Пола Драгойчев[...] хэлэбэ.

Болгарска хэблэл болбол [...] ехэ Октябрьска социалисти[...] революциин XXIX жэлэй [...] зорюулhан олон тоото ста[...]дые толилобо. Тусхайлан ха[...] „Отечественнэ Фронт“ гэжэ [...] соо Болгариин премьер-ми[...] Кимон Георгиев ехэхэн с[...] бэшэhэн байна.

* * *

Белградта, Югославиин [...]нистрнүүдэй совет болбол [...] заседани хэбэ. Тус засе[...] дээрэ маршал Тито түрү[...] правительствын членүүд, [...]славиин гүрэнэй, олони[...] культурын ба сэрэгэй ажал[...]лагшад, дипломатическа корп[...] членүүд ба посол нүхэр [...]рентьев түрүүтэй советска [...]сольствын түлөөлэгшэд байл[...]

* * *

Финляндидахи Союзна контр[...]но комиссиин түрүүлэгшын [...]логшо генерал Г. М. Саван[...]тэй хэhэн уулзалган [...] премьер-министр Пеккала т[...]тэй правительствын член[...] сеймэй депутадууд, финска[...]миин ба флодой дээдэ т[...] наука, техникэ, искусство, [...]ратурын түлөөлэгшэд ба [...] байлсаба.

* * *

Швецидэхи советскэ ми[...] уулзалган болобо, тэрээндэ [...]hаа дээшэ хүнүүд байлсаба. [...]шадай дунда, Швециин заб[...] хүсэнүүдэй ударидагшад, [...]дын хэрэгүүдэй министерс[...] харюусалгата хүдэлмэрил[...] дипломатическа корпусой [...]нүүд, Швецкэ ажаүйлэдбэр[...] олон тоото түлөөлэгшэд, [...] ба культурын алдарта ажал[...]лагшад ба бусад байлсаба.

БОЛГАРИИН АРАДАЙ АГУУЕХЭ СУГЛААН НЭЭГДЭБЭ

СОФИЯ, ноябриин 8. (ТАСС). Үсэгэлдэр 12 часта 21 ехэ буугаар баярай салют үгэжэ, Болгариин арадай агуyехэ 6-дахи суглаанай нээгдэhэн тухай мэдээсэбэ. Республикын саг зуурын президент Василь Коларовай үгэ хэлэhэнэй ба премьер-министр Кимон Георгиевой тобшо үгэ хэлэhэнэй hүүлээр Арадай Агуyехэ суглаанай түрүүлэгшые hунгалган эхилбэ. Нюуса голосованиин хэхэдэ 378 депутадуудай 304-ниинь голосоо үгэжэ Арадай Агуyехэ суглаанай түрүүлэгшэдэ Василь Коларов hунгагдаба. Оппози[...] кандидат Никола Петковой түл[...] голос үгтэжэ, 3-ниинь үнэн бэ[...] тоологдобо.

hүүлээрынь Арадай Агуyехэ [...]лаан болбол арадай республи[...] үнэн зүб байха тангаригые де[...]дуудhаа хүлеэн абажа, парла[...]тын ээлжээтэ заседаниин хэл[...] зүйлнүүдые баталба.

БИЧУРАДА ОБОРОННО ХҮДЭЛМЭРИ hУЛААР ТАБИГДАНХАЙ

ССР Союзай зэбсэгтэ хүсэндэ кадрые, резервые бэлэдхэхэ ябадал болбол Осоавиахимай хүдэлмэриин гол үндэhэн ба зайлашагүй нэгэн шухала хубинь болоно. Нүхэр Сталин болбол өөрынгөө захиралтанууд дотор сэрэгэй эрдэмдэ hураха ябадалые улам hайжаруулхые уряалдаг байна. Гэбэшье, Осоавиахимай Бичурын райсоведэй хүтэлбэрилэгшэд оборонно хүдэлмэриин айхабтар ехэ удхашанартай байhаниие ойлгожо шадаагүй. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд болбол аймагай центрhээ газаашаа гарадаггүй, hанаа амархан hуужа байдаг дээрэhээ Осоавиахимай эхин организацинуудтай ямаршье холбоо барисаагүй болошоhон байна. Райсоведэй түрүүлэгшэ Авдеев гэгшэ ямаршье хүдэлмэри хэнгүй миин hуужа байhанаа, нюуха далдалхын зорилгоор райсоведэй контороые өөрынгөө байрада болгоhон байха юм. Харин осоавиахимай соведэй байрада таарамжатай зохид комната райвоенкоматай дэргэдэ бии байhан юм. Авдеев болбол оборонно хүдэлмэри ябуулхын орондо, харин өөрынгөө гэр ууланай хүдэлмэри хэжэ hуудаг зан шалтай.

Авдеевай хүргэhэн мэдээ тоосоо дээрэhээ харахада энэ район хадаа оборонно хүдэлмэреэр республика дотороо нэгэн түрүү hуури эзэлжэ байhан шэнгеэр харагдаха байгаа. Зүгөөр бодото хэрэг дээрэнь абажа харахада Авдеев хадаа нюудэ далдалхын зорилгоор тон худал хуурмаг мэдээ хүргэдэг байгаа. Авдеев болбол hургуулинуудта ябуулагдаха бүхы оборонно хүдэлмэриие hургуулинуудай сэрэгэй хэрэгые хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгажархеод, тэдэнэй үгэhэн мэдээгээр өөрынгөө тоосоое зохеодог байhан юм. Авдеев болбол колхоз дээгүүрхи осоавиахимай эхин организацинуудта гаража хүдэлмэриинь hайжаруулха заабари захяа үгэдэггүй ба 1946 оной турша соо нэгэшье эхин организаци шэнээр эмхидхээгүй, нэгэшье хүниие осоавиахимай члендэ хабаадуулаагүй байха юм. Мүнөө хүртэр аймагай 13 колхозуудта эхин организацинууд байгуулагдаагүй, эхин организаци тогтоогдоhон колхозуудай олонхидонь ямаршье хүдэлмэри ябуулагдалаггүй ба райсоведэй зүгhөө хүтэлбэри үгтэдэггүй байна. hайнаар хүдэлмэрилжэ байhан эхин организацинууд аймаг дотор ганса нэгэн бии байбашье, тэрээнэй дүй дүршэлые бүгэдын шалабари болгон тарааха хэмжээ ябуулганууды райсовет абанагүй.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой осоавиахимовецууд буудалгын хэрэгые эрхимээр шудалжа шадаhан байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Сангадиев 50 метрын газарта тудажа болохо 50 очкоhоо 50-е, нүхэр Балжинов—49-е, Аюшеев—47-е, Дубданов—46-е, Авдеев—40 очко тудаhан байна. Райсовет болбол эдэ эрхим буудагшадта разряд олгохо асуудал табидаггүй байха юм.

ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ба ВЛКСМ-эй айком болбол осоавиахимай райсоведтэ муу бэшэ туhаламжа үзүүлдэг байбашье hаань, тэрэниие hайнаар хэрэглэжэ шададаггүй. партийно-советскэ органуудай гаргаhан шиидхэбэриие райсовет дүүргэхэ бэшэ, харин тэрэ шиидхэбэри гаргадаг организацинууд дүүргэхэ ёhотой гэжэ Авдеевэй тоолодог байхань гайхалтай. ВКП(б)-гэй айкомой сэрэгэй таhагые даагша нүхэр Дагбаев оборонно хүдэлмэридэ мүн лэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг байхань жэгтэй байна. Юуб гэхэдэ, нүхэр Дагбаев Авдеевай хүргэhэн худал хуурмаг мэдээнүүдые мэдэжэ байжа, тэрэниие ямаршье ажаглалтагүйгөөр тушаан абажа дам саашань ВКП(б)-гэй Обкомой сэрэгэй таhагые мэхэлдэг байха юм. Нүхэр Дагбаев болбол Авдеевай ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй байhаниие мэдэжэ байгаад, тэрэниие hайжаруулхын тула ямаршье хэмжээ абадаггүй байха юм. 1946 он соо райсоведэй нэгэшье заседани хэгдээгүй, харин нүхэр Дагбаев тэрэ соведэй член байха юм.

Энэ оной июль hара соо эхин парторганизациин секретарьнуудта осоавиахимай хүдэлмэридэ туhаламжа хүргэгты гэhэн захяа бэшэhэн аад, тэрэнь сентябриин 20-до ВКП(б)-гэй Обкомой түлөөлэгшын ерэтэр Дагбаевай папка соо хэбтэжэ байhан байгаа. Тэрэ захяа ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Намсараев гараа табиhан байгаа.

БМАССР-эй Осоавиахимай Центральна Совет болбол Авдеевые райсоведэй түрүүлэгшын тушаалhаа гаргажа, хуурмаг худал мэдээ хүргэжэ нюдэ далдалжа байhанайнь түлөө сүүдтэ үгэhэн байна. Зүгөөр, энэ хадаа оборонно хүдэлмэриие hайжаруулха хэмжээ боложо шадахагүй байhаниинь элитэ.

Райсоведэй шэнэ состав болбол оборонно хүдэлмэриие дары сагаа шэнэдхэн табижа, ажалшан арадые бүлгэмэй члендэ олоор элсүүлжэ оборонно хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадуулха ёhотой. ВКП(б)-гэй айкомой сэрэгэй таhаг болбол аймаг дотороо осоавиахимай хүдэлмэриин ябасые хатуугаар хянаха зэргэтэй гээшэ.

Д. Колмаков,
БМАССР-эй Осоавиахимай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПО[В]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 2-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—06742. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000